

NCCA

An Chomhairle Náisiúnta
Curáil agus Measúnachta
National Council for
Curriculum and Assessment

Dréachtsonraíocht Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta na hArdteistiméireachta

Feabhra 2024

Clár Ábhar

An tSraith Shinsearach	1
Réasúnaíocht	2
Aidhmeanna	3
Leanúnachas agus dul chun cinn	4
An tSraith Shóisearach.....	4
I ndiaidh na Sraithe Sinsearaí.....	5
Príomhinniúlachtaí sa tSraith Shinsearach	5
A bheith cruthaitheach	7
Folláine a chothú.....	7
Ag Smaoineamh agus ag Réiteach Fadhbanna; An fhoghlaim a bhainistiú agus an féinbhainistiú	7
Ag obair le daoine eile; Ag déanamh cumarsáide; Rannpháirtíocht sa tsochaí;	8
Teagasc agus Foghlaim	9
Ról na dTascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha (TCFanna).....	10
Foirm agus feidhm Phunann Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta	10
Snáitheanna staidéir agus torthaí foghlama	11
Snáithe 1: An Próiseas Cruthaitheach	14
Snáithe 1 Torthaí foghlama	15
Snáithe 2: Próiseas na Freagartha Criticiúla	19
Snáithe 2 Torthaí foghlama	21
Tasc Cruthaitheach Feidhmeach 1: Píosa amharclannaíochta ensemble-stiúrtha.....	26
Tasc Cruthaitheach Feidhmeach 2: Sraitheog Scannáin	27
Tasc Cruthaitheach Feidhmeach 3: Píosa amharclannaíochta nó gearrscannán	28
Ag dul i ngleic le Réimsí Sonraithe na Foghlama	29
Measúnú don teistiúchán	30
Comhpháirt measúnaithe bhreise: An Chruthaitheacht i gCleachtas	31

Tuairisceoirí Cáilíochta don Tionscadal ‘An Chruthaitheacht i gCleachtas’	32
Scrúdú scríofa	33
Oiriúntais réasúnta	33
Grádú na hArdteistiméireachta	34
Aguisín 1 – Gluais Téarmaí	34
Aguisín 2 – Ról na Scéalaíochta	37
Aguisín 3 – Gluais de Bhriathra Gnímh	38

An tSraith Shinsearach

Tá sé mar aidhm ag an tsraith shinsearach leanúint le hoideachas iomlánaíoch a chur ar an duine agus cur le rath an duine. Cuireann eispéiris an scoláire le linn na sraithe sinsearaí lena fhorbairt intleachtach, shóisialta agus phearsanta mar aon lena sláinte agus a fholláine ar bhonn ginearálta. Baineann 8 dtreoirphrionsabal leis an tsraith shinsearach.

Treoirphrionsabail na Sraithe Sinsearaí	
Folláine agus caidreamh	Rogha agus solúbthacht
Oideachas ionchuimsitheach agus éagsúlacht	Leanúnachas agus aistrithe
Dúshlán, rannpháirtíocht agus cruthaitheacht	Rannpháirtíocht agus saoránacht
Foghlaim le foghlaim, foghlaim don saol	Timpeallachtaí foghlama agus comhpháirtíochtaí

Is slat tomhais iad na prionsabail seo do scoileanna agus do shuíomhanna oideachais eile agus a sraith shinsearach á dearadh acu. Cuimsítear leis an tsraith shinsearach, Idirbhliain roghnach agus cúrsa dhá bhliain ina diaidh, a bhfuil ábhair agus modúil mar chuid de. Tarlaíonn an fhoghlaim i scoileanna, pobail, suíomhanna oideachasúla agus suíomhanna eile lena n-aithnítear neamhspleáchas méadaitheach an scoláire, ag tógáil ar an tsraith shóisearach. Bunaítear caidrimh le múinteoirí ar bhonn níos aibí agus glacann an scoláire níos mó freagrachta air féin as a chuid foghlama féin.

Sa tsraith shinsearach, cuirtear curaclam ar fáil ina mbíonn dúshlán don scoláire an leibhéal is airde de ghnóthachtáil oideachasúil a bheith mar sprioc aige, i gcomhréir lena chuid inniúlachtaí agus cumas féin. I gcaitheamh na sraithe sinsearaí, bíonn deiseanna ag an scoláire dul i ngleic le dúshláin shóisialta, chomhshaoil, eacnamaíocha agus teicneolaíochta, agus chun feabhas a chur ar a thuiscint ar chearta an duine, ar cheartas sóisialta, ar chothroime ar éagsúlacht agus ar inbhuanaitheacht. Tugtar tacaíocht don scoláire chun roghanna bunaithe ar eolas a dhéanamh agus conairí éagsúla tríd an tsraith shinsearach á roghnú aige agus bíonn deiseanna ag gach scoláire lúcháir agus sásamh a bhaint as clocha míle móra a bhaint amach ina gcuid oideachais. Ba cheart go gcuirfeadh an tsraith shinsearach bonn láidir faoin aistriú go dtí an breisoideachas, an t-oideachas aosach agus an t-ardoideachas, printíseachtaí, tréimhsí oiliúna agus fostaíocht, agus rannpháirtíocht bhríoch sa tsochaí, sa gheilleagar agus sa saol aosach.

Ba cheart go bhfreastalódh an t-eispéireas oideachasúil sa tsraith shinsearach ar gach aon scoláire, go bhfreagródh sé dá chuid láidreachtaí agus riachtanas foghlama, agus go mbeadh meas agus urraim ann don éagsúlacht agus go ndéanfaí sin a cheiliúradh. Bíonn éagsúlachtaí

ann i measc scoláirí ó thaobh cúlra teaghlaigh agus cultúir de agus i dtaca le teangacha, aois, stádas eitneach, creideamh, inscne, agus féiniúlacht ghnéis agus maidir lena gcuid láidreachtaí, riachtanas, spéiseanna, inniúlachtaí agus réamheolais, scileanna, luachanna agus meonta. Ba cheart go ndéanfaí féiniúlacht gach aon scoláire a cheiliúradh, go léireofaí meas uirthi agus go bhfreagrófaí di le linn don scoláire a bheith ag dul tríd an tsraith shinsearach.

Ar leibhéal praiticiúil, tacaítear leis an tsraith shinsearach le forbairt ghairmiúil bhreisithe; le rannpháirtíocht múinteoirí, leis an scoláire, tuismitheoirí, ceannairí scoile agus páirtithe leasmhara eile; acmhainní; taighde; cumarsáid shoiléir; comhsheasmhacht polasaí; agus le fíс chomhroinnte i dtaca lena mbítear ag iarraidh a bhaint amach dár gcuid daoine óga tríd an tsraith shinsearach, agus iad ag réiteach chun tús a chur leis an saol aosach. Cuirtear beocht inti i scoileanna agus i suíomhanna eile oideachasúla trí:

- pleanáil, forbairt, eagrú, machnamh agus measúnú éifeachtach curaclaim
- cuir chuige teagaisc agus foghlama a spreagann an scoláire agus a ligeann dó feabhsú
- cultúr scoile ina léirítear meas ar an scoláire agus ina gcuirtear grá don fhoghlaim chun cinn.

Réasúnaíocht

Cuirtear le forbairt iomlánaíoch an duine nuair a fhoghlaimítear trí na healaíona. Cuireann Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta le réimse na n-ábhar praiticiúil, bunaithe ar na healaíona, i gcuraclam na sraithe sinsearaí, ag spreagadh agus ag cur chun cinn oideachais leathain.

Cuirtear deiseanna ar fáil i Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta d'eispéiris phearsanta, aeistéitice, chomhoibríocha agus fheabhsaithe ó thaobh an chultúir de. De réir mar a chuireann an scoláire an t-eolas, na scileanna, luachanna agus meonta i bhfeidhm a bhfuil gá leo chun coincheapa a thabhairt chun críche – ina aonar agus i ngrúpaí - rachaidh sé i ngleic le, tabharfaidh sé freagra ar, déanfaidh sé anailís agus measúnú ar a shaothar féin agus ar shaothar daoine eile.

Má thugann an scoláire faoin ábhar seo cabhrófar leis an smaointeoireacht chruthaitheach agus chriticiúil a fhorbairt agus tuairimí feasacha a fhorbairt. Cuirtear deiseanna ar fáil don scoláire san ábhar seo smaoinemh ar bhealach éagsúil agus radacach fiú, eispéiris aeistéitice a fhiosrú, fadhbanna a réiteach agus gnásanna agus an ceartchreidimh a cheistiú.

Fiosróidh an scoláire agus bainfidh sé triail as gnéithe na scéalaíochta de réir mar a théann sé i ngleic le próisis chruthaitheacha agus chriticiúla. Forbróidh sé agus cuirfidh sé a chuid inniúlachtaí i bhfeidhm i gcásanna cruthaitheacha lena n-áirítear pleanáil, forbairt, cur i láthair agus measúnú a dhéanamh ar a shaothar féin, chomh maith le freagra criticiúil a thabhairt ar shaothar daoine eile. Beidh cothú na smaointeoireachta feasaí, cruthaithí, criticiúla mar chuid lárnach de phróiseas foghlama ina dtugtar eolas don chleachtas trína thuiscint féin ar thréithe, ar theicnící agus ar ghnásanna ar leith na seánraí, na dtréimhsí, na stíleanna agus na gcineál éagsúil.

Chomh maith leis sin, nuair a théitear i ngleic leis na healaíona drámaíochta, scannánaíochta agus amharclannaíochta, ceadaítear do dhaoine a bhfuil cúlraí éagsúla acu foghlaim faoi ghnásanna agus faoi thraidisiúin a chéile agus teacht ar chomhthuiscint agus ar chomhbhá. Dá réir sin cabhraítear le tuiscint thraschultúrtha a éascú agus an ionbhá a chur chun cinn. Anuas air sin, cabhróidh an taithí atá ag an scoláire ar Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta lena rannpháirtíocht sna foirmeacha ealaíne seo ar feadh a shaoil.

Aidhmeanna

Fiosróidh an scoláire domhan na drámaíochta, na scannán agus na hamharclannaíochta agus gheobhaidh sé taithí air; ar an gcaoi a dtéann sé i bhfeidhm ar a shaothar agus ar a roghanna cruthaitheacha criticiúla agus mar sin, músclófar feacht ann ar an ról atá aige sa tsochaí trí chéile.

Trí rannpháirtíocht sa drámaíocht, sa scannánaíocht agus san amharclannaíocht, tá sé mar aidhm ag an ábhar seo:

- an chruthaitheacht a chur chun cinn agus an fhiontraíocht chruthaitheach a spreagadh mar bhonn don fhoghlaim trí eispéiris thumthacha
- an smaointeoireacht fheasach a chothú tríd an bhfoghlaim a dtacaíonn próisis chruthaitheacha chriticiúla léi
- léirthuiscint a fhorbairt do chleachtóirí aitheanta, agus dá gcuid saothair, i réimse leathan comhthéascanna
- tuiscint a chur chun cinn ar spéis sna healaíona agus sa chultúr ar feadh an tsaoil, lena n-áirítear bealach chun páirt a ghlacadh iontu mar chaitheamh aimsire, trí tuilleadh staidéir a dhéanamh orthu agus/nó mar phost.
- an scoláire a spreagadh chun aghaidh a thabhairt ar an bhforbairt phearsanta agus ar an bhféinmhachnamh trí na healaíona.

Leanúnachas agus dul chun cinn

Tógann Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta ar an eolas, na scileanna, na luachanna, na meonta agus ar an raon leathan scileanna inaistrithe a eascraíonn ó thaithí oideachasúil an scoláire sa chóras luathóige, sa bhunscoil agus sna leibhéil iar-bhunscoile.

Tá gnéithe na drámaíochta, na scannánaíochta agus na hamharclannaíochta mar chuid de shaol curaclaim agus seach-churaclaim go leor timpeallachtaí luathóige, bunscoileanna agus scoileanna iar-bhunscoile trí léiriú ceoldrámaí, drámaí, seónna nó ceolchoirmeacha agus trí léirithe ealaíonta a fheiceáil ar scoil agus lasmuigh den suíomh scoile.

An tSraith Shóisearach

Sa tsraith shóisearach, féadfaidh an scoláire taithí a fháil ar dhrámaíocht agus ar scannáin ar bhealaí éagsúla. I gCuraclam Bhéarla na Sraithe Sóisearaí, déanann an scoláire fiosrú ar théacsanna agus scannáin drámaíochta chun feasacht a fhorbairt ar sheánraí agus ar stíleanna difriúla. Déanann gach scoláire staidéar ar scannán amháin agus ar dhá théacs drámaíochta nó ar dhráma amháin ar a laghad, chomh maith le sraith sleachta le linn dó staidéar a dhéanamh sa dara agus sa tríú bliain de Bhéarla na sraithe sóisearaí. Cuimsíonn liosta na dtéacsanna atá le léamh drámadóirí na hÉireann agus drámadóirí idirnáisiúnta, chomh maith le scannáin na hÉireann, scannáin i dteangacha iasachta agus scannáin bheochana.

Anuas air sin, déantar staidéar ar théacsanna drámaíochta agus ar scannáin sa Ghaeilge, sa Léann Clasaiceach agus sna Nuatheangacha iasachta ag leibhéal na sraithe sóisearaí. Sa Ghaeilge, déanann an scoláire staidéar ar ghearrscéalta, ar dhrámaí agus ar ghearrscannáin. Sa Léann Clasaiceach foghlaimíonn an scoláire faoi chumhacht na scéalaíochta agus fiosraíonn sé forbairt agus léiriú an charachtair tríd an eipic, an drámaíocht agus scéalta miotasacha agus stairiúla eile a léamh. Sna Nuatheangacha iasachta cuirtear téacsanna dílse a roghnaíonn an múinteoir os comhair an scoláire agus d'fhéadfadh téacsanna drámaíochta amháin giotaí de chomhráite agus de scannáin a bheith mar chuid díobh.

Is féidir leis an scoláire taithí a fháil ar léann na drámaíochta, na scannán nó ná hamharclannaíochta tríd an ngearrchúrsa sa Taibhiú Ealaíne ina dtugtar an deis don scoláire dul i ngleic leis na healaíona trí phleanáil agus rannpháirtíocht a ghlacadh i dtaibhiú ealaíne.

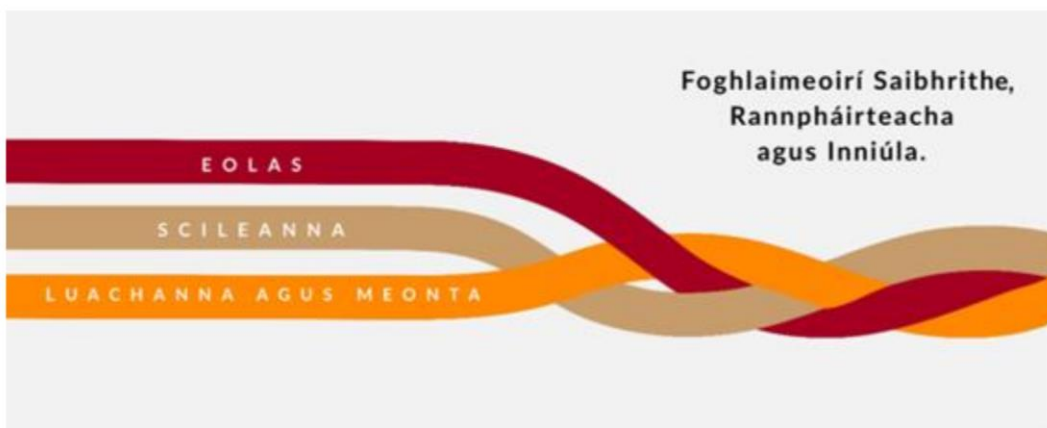
I ndiaidh na Sraithe Sinsearaí

Cuireann roinnt scoileanna oideachas a bhaineann go sonrach leis an drámaíocht ar fáil agus tá go leor comhpháirtíochtaí ann idir scoileanna agus cleachtóirí drámaíochta agus scannánaíochta na háite, lena n-áirítear réimse leathan tograí a chuireann na healaíona chun cinn a dtacaíonn an Chomhairle Ealaíon, an Roinn Oideachais agus údaráis áitiúla leo.

Is féidir leis na inniúlachtaí a fhorbraítear trí dhul i ngleic le Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta dul chun sochair don scoláire ina shaol mar dhuine fásta ar réimse bealaí, lena n-áirítear trí rannpháirtíocht le saol cultúrtha a cheantair agus a phobail agus i gcúrsaí fostaíochta. Is féidir tuilleadh forbartha a dhéanamh ar na hinniúlachtaí seo trí bhreisoideachas, oideachas aosach agus ardoideachas. Mar thoradh ar staidéar a dhéanamh ar Dhrámaíocht, Scannánaíocht agus Amharclannaíocht na hArdteistiméireachta cuirtear bunchloch thábhachtach ar fáil chun tabhairt faoi go leor gairmeacha iontacha agus sásúla, lena n-áirítear fostaíocht in amharclanna, stiúideonna scannánaíochta, eagraíochtaí rialtais, eagraíochtaí reachtúla agus deonacha agus an earnáil oideachais.

Príomhinniúlachtaí sa tSraith Shinsearach

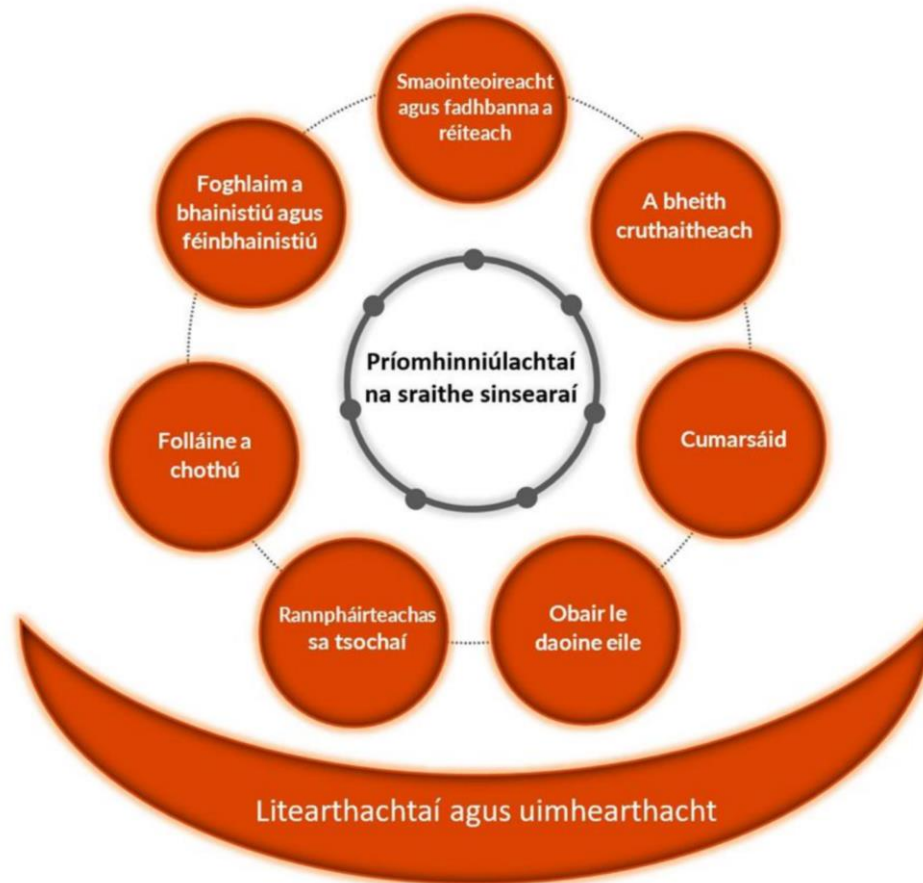
Is scáth-théarma é *Príomhinniúlachtaí*¹ ina ndéantar tagairt don eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta a fhorbraíonn an scoláire ar bhealach imeasctha le linn na sraithe sinsearaí.

Fíor 1 Comhpháirteanna na bpríomhinniúlachtaí agus an tionchar a mianaítear leo

¹ Is é a thugtar orthu seo freisin ó am go chéile ná acmhainneachtaí nó cumais.

Tá na scileanna seo nasctha agus measctha le chéile; is féidir leo feabhas a chur ar fhoghlaim fhoriomlán an scoláire; is féidir leo cabhrú leis an scoláire agus leis an múinteoir naisc bhríocha a dhéanamh idir agus thar réimsí éagsúla foghlama; agus tá tábhacht ag baint leo tríd an gcuraclam go léir.

Fíor 2 Príomhinniúlachtaí sa tSraith Shinsearach, lena dtacaíonn lítearthacht agus uimhearthacht.

Cuireann forbairt lítearthachta agus uimhearthacht an scoláire le forbairt na n-inniúlachtaí agus an bealach eile thart. Tacaítear leis na príomhinniúlachtaí nuair a bhíonn lítearthacht agus uimhearthacht an scoláire forbartha go maith agus nuair is féidir leis dea-úsáid a bhaint as uirlisí éagsúla, lena n-áirítear teicneolaíochtaí, chun tacú lena chuid foghlama.

Cuirtear beocht sna príomhinniúlachtaí trí na heispéiris foghlama agus na hoideolaíochtaí a roghnaíonn an múinteoir agus trí fhreagairtí an scoláire orthu seo. Is féidir agus ba cheart go gcabhrófaí leis an scoláire a chuid príomhinniúlachtaí a fhorbairt, beag beann ar a chúla, ar a chuid cúinsí ná ar a chuid eispéireas, faoi láthair nó roimhe seo, agus ba cheart go mbeadh neart deiseanna aige a phríomhinniúlachtaí a léiriú. Tá tuilleadh sonraí maidir leis na

príomhinniúlachtaí ar fáil ag <https://ncca.ie/en/senior-cycle/senior-cycle-redevelopment/student-key-competencies/>

Is féidir na príomhinniúlachtaí seo a fhorbairt i Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta ar réimse bealaí, mar a leagtar amach thíos.

A bheith cruthaitheach

Cothaítear an chruthaitheacht i Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta trí rannpháirtíocht sa phróiseas cruthaitheach. Treoraíonn an próiseas an scoláire ina chleachtas cruthaitheach agus tugann sé eolas do phróiseas na freagartha criticiúla. De réir mar a fhorbraíonn sé píosáí amharclannaíochta agus scannánaíochta arís is arís eile, bainfidh sé úsáid as réimse straitéisí agus próiseas a thacaíonn lena chruthaitheacht, lena n-áirítear lena rannpháirtíocht in eispéiris chultúrtha cosúil leis an amharclann bheo agus an phictiúrlann agus foghlaim ó shaothair chruthaitheacha. Cabhróidh a chuid staidéir leis a chruthaitheacht a chothú, ag forbairt gnéithe mar shampla an fhiosracht, an spráíúlacht agus an leathanaigeantacht.

Folláine a chothú

Foghlaiméoidh an scoláire an chaoi le gníomhú le hionracas, freagracht a ghlacadh as a chuid oibre féin agus as obair an ghrúpa. Déanfaidh sé tuilleadh forbartha ar a chuid luachanna agus meonta a thacaíonn leis an bhfolláine agus leis an acmhainn plé le agus freagairt do dhúshláin. Beidh an scoláire sásta dul sa seans ar thóir na foghlama agus beidh sé compordach leis an débhríocht agus leis an éiginnteacht ach, san am céanna, ag aimsiú bealaí le dul chun cinn a dhéanamh. De réir mar a fhorbraíonn a shaothair chruthaitheacha, foghlaiméoidh sé le measúnú oibiachtúil a thabhairt ar a chuid oibre féin agus ar obair daoine eile agus déanfaidh sé machnamh ar a chruthaitheacht féin agus ar a rannpháirtíocht leis an bpróiseas cruthaitheach.

Ag Smaoineamh agus ag Réiteach Fadhbanna; An fhoghlaim a bhainistiú agus an féinbhainistiú

Trí na próisis chruthaitheacha agus próisis na freagartha criticiúla, cuirfidh an scoláire an smaointeoireacht chriticiúil bhfeidhm i suíomhanna a mbeadh cur amach aige orthu agus i suíomhanna úra araon. Comhcheanglóidh sé an t-eolas, na smaointe agus na coincheapa ó chleachtóirí éagsúla, agus bainfidh sé triail astu de réir mar a dhéanann sé dul chun cinn ina chuid oibre féin. Bainfidh sé úsáid as réimse straitéisí agus próiseas smaointeoireachta de réir mar a chruthaíonn sé saothar agus mar a thugann sé freagairt chriticiúil ar cheisteanna agus ar

thascanna chun fadhbanna a réiteach. Glacfaidh sé le haiseolas agus beidh sé ábalta é a úsáid chun feabhas a chur ar a chuid foghlama. Trína bheith ag obair ina aonar agus le daoine eile, éireoidh an scoláire níos neamhspleáiche agus beidh sé ábalta a chuid foghlama féin a bhainistiú agus inniúlachtaí a fhorbairt a thacaíonn lena fhoghlaim agus lena chonair saoil amach anseo.

Ag obair le daoine eile; Ag déanamh cumarsáide; Rannpháirtíocht sa tsochaí;

Is gá go mbeadh an scoláire ábalta forbairt a dhéanamh ar a chumas cumarsáid a dhéanamh agus comhoibriú i Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta. Beidh sé seo soiléir sna tascanna cruthaitheacha feidhmeacha i snáithe 3, nuair a fhoghlaimíonn an scoláire lena chuid smaointe agus coincheap a chur in iúl i réimse leathan foirmeacha agus meán agus do réimse leathan lucht féachana.

De réir mar a chothaíonn sé na hinniúlachtaí a bhfuil gá leo chun a bheith ag obair go neamhspleách agus i gcomhar le daoine eile, déanfaidh an scoláire cinntí in éineacht leis an ngrúpa go léir chun comhspricanna a bhaint amach. Glacfaidh sé freagracht phearsanta as a ról féin sa phróiseas, rud a chiallaíonn gur seans go mbeadh gá dó a bheith i gceannas ó am go chéile. Trí chur le hobair an ghrúpa ar bhealach dáiríre; trí mheasúnú a dhéanamh de réir mar a chuirtear an obair chun cinn agus an cur chuige a athrú más gá agus trí dhul i ngleic le difríochtaí ó thaobh tuairimí agus cur chuige de, gheobhaidh an scoláire léargas ar ghrúpdhinimic.

Déanfar eolas do na próisis chruthaitheacha agus chriticiúla trí shaothair na ndaoine eile.

Áireofar leis sin deiseanna chun taibhithe beo a fheiceáil (sa phictiúrlann agus san amharclann) ina phobal féin nó sa mhórphobal. Trí pháirt a ghlacadh go dáiríre, forbróidh an scoláire a chumas ceisteanna a chur; smaointe, tuairimí agus mothúcháin a fhorbairt. Beidh sé ag léirmhíniú bríonna agus beidh sé ábalta a chuid tuairimí a chur in iúl; bheith ag tuairimíocht agus ag plé; ag díospóireacht; ag tabhairt eolais agus ag cur smaointe in a luí ar dhaoine, ach a bheith oscailte do smaointe eile ag an am céanna. Ceadóidh sé seo dó a thuiscint chriticiúil féin a neartú maidir le foirmeacha ealaíon na drámaíochta, na scannán agus na hamharclannaíochta agus í a chur i bhfeidhm ina chleachtas cruthaitheach féin.

Cuirfear ardán ar fáil san ábhar seo don scoláire gnéithe na sochaí ina mairimid a fhiosrú agus éirí níos feasaí maidir leis an gcaoi ar féidir noirm shóisialta agus luachanna a chur in iúl ar an stáitse agus ar an scáileán. Bainfidh sé úsáid as lionsa criticiúil chun iniúchadh a dhéanamh ar an tionchar atá ag an taithí a rinne sé go dtí seo, ag a chreideamh pearsanta agus ag a luachanna ar a fhreagairt féin ar shaothair amharclannaíochta agus scannánaíochta. Trína

chuid saothar féin a dhéanamh, cuirfear deis ar fáil don scoláire a scéal pearsanta a insint agus tráchtairacht shóisialta a dhéanamh ar an domhan ina maireann sé; trí thaithí a fháil ar dhomhain na ndaoine eile sa drámaíocht, sna scannáin agus san amharclannaíocht, cabhrófar tuiscint thraschultúrtha a éascú agus an ionbhá a chur chun cinn.

Teagasc agus Foghlaim

Tá Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta scoláire-lárnaithe ina dheardh agus cuirtear béim ann ar eispéireas praiticiúil do gach foghlaimeoir. Ní mór an fhoghlaim san ábhar seo a chur i bhfeidhm ar ghníomhaíochtaí cruthaitheacha, a oiread agus is féidir, agus, cé go mbeidh an scoláire ag cleachtadh na cruthaitheachta ina aonar, go ginearálta, beidh an gníomh cruthaitheach ina iarracht chomhoibríoch.

Tacaíonn an t-ábhar le raon leathan cuir chuige i leith an teagaisc agus na foghlama a úsáid. Cothóidh oideolaíochtaí inaitheanta an tseomra ranga ina múintear Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta an smaointeoireacht chriticiúil, an smaointeoireacht chruthaitheach agus an cleachtas cruthaitheach. Spreagfar an scoláire smaointe agus coincheapa a shamhlú agus a thuiscint, sula dtosaíonn sé ag forbairt, ag beachtú, ag meas agus ag déanamh machnaimh ar a chuid shaothair.

Is céimeanna criticiúla iad an samhlú agus an coincheapú ag tús an phróisis chruthaithigh. Spreagfar an scoláire réimse leathan ábhar, uirlisí, gnéithe, teicnící agus gnásanna a phlé agus triail a bhaint astu, agus tabharfar neart deiseanna dó gnéithe na drámaíochta, na scannán agus na hamharclannaíochta a iniúchadh agus a láimhsiú. Uaireanta baineann an próiseas cruthaitheach leis na ceisteanna cearta a chur, seachas an freagra ceart a fháil. Is suíomh maith don chruthaitheacht é suíomh ina mbíonn an scoláire compordach smaointe eile a mholadh, dul sa seans trí thriail a bhaint as rudaí, agus glacadh le rudaí nó iad a scaradh amach ó na smaointe a thagann chun cinn.

I bpáirt leis seo, déanfaidh an scoláire léirmhíniú agus anailísiú ar bhrí agus ar rún; tabharfaidh sé freagra ar shaothar daoine eile, lena n-áirítear an méid atá leagtha amach i réimsí sonraithe na foghlama, agus ar a shaothar féin. Mar thoradh air sin, forbróidh an scoláire cruthaitheacht, breithiúnas cruthaitheach agus machnamh.

I gcéimeanna deiridh na bpróiseas cruthaitheach agus criticiúil, déanfaidh an scoláire a chuid saothair a bheachtú, a mheas agus déanfaidh sé machnamh ar a chuid saothair. Chun tacú leis na céimeanna seo, beidh aiseolas ón múinteoir agus ó phiaraí, chomh maith le deiseanna struchtúrtha don scoláire chun machnamh a dhéanamh ar a chuid foghlama fite fuaite sa phróiseas foghlama. Mar atá leagtha amach thíos, tacóidh punann Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta le próisis chriticiúla agus chruthaitheacha, ag cur le forbairt, foghlaim, agus éachtaí an scoláire.

Teastaíonn tacaíocht de mhéid agus de chineál difriúil ón scoláire ionas go n-éireoidh leis. Beidh éileamh difriúil le sonrú in aon ghníomhaíocht foghlama mar go mbíonn smaointe agus tuiscint dhifriúil ag an scoláire ina leith. Cuirtear an ionchuimsitheacht chun cinn trí úsáid a bhaint as straitéisí, mar shampla leibhéal na hinniúlachta a theastaíonn a athrú, méid agus cineál idirghabháil an mhúinteora a athrú, agus luas agus ord na foghlama a athrú. Chomh maith le straitéisí éagsúla teagaisc, tacóidh straitéisí éagsúla measúnaithe le foghlaim agus soláthróidh siad faisnéis atá inúsáidte mar aiseolas, sa chaoi is gur féidir gníomhaíochtaí teagaisc agus foghlama a chur in oiriúint do riachtanais an scoláire aonair. De thoradh tascanna cuí agus mealltacha a shocrú, ceisteanna a mbaineann dúshlán éagsúil cognaíoch leo a chur, agus aiseolas a thabhairt a chuireann neamhspleáchas an scoláire chun cinn, tacóidh an measúnú le foghlaim chomh maith le hachóimre a thabhairt ar ghnóthachtáil.

Ról na dTascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha (TCFanna)

I rith dhá bhliain an chúrsa seo, cuirfidh an scoláire sraith de Thascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha i gcrích. Curtha in iúl tríd an bhfoghlaim sa tríú snáithe, tá sé i gceist ag na tascanna seo a bheith mar chuid lárnach an teagaisc agus na foghlama trí chomhthéacs praiticiúil a chur ar fáil. Is iad an lionsa iad, trína mbeidh an scoláire ag glacadh páirt go dáiríre leis na próisis chriticiúla agus chruthaitheacha atá leagtha amach sa dá shnáithe eile, agus á gcur i bhfeidhm i bhfíorchásanna. Tugtar tuilleadh sonraí sa bhreac-chuntas ar Shnáithe 3 (leathanach 22).

Foirm agus feidhm Phunann Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta

Thar dhá bhliain an chúrsa beifear ag súil le go mbeidh an scoláire ag glacadh páirt i réimse leathan gníomhaíochtaí rannpháirtíochta a dtacaíonn cur chuige ar bhonn fiosraithe leo. Cuimseofar go leor de na gníomhaíochtaí seo i bPunann Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta, a fhorbróidh gach scoláire.

Trí úsáid a bhaint as an bPunann, mar bhealach chun machnamh a dhéanamh ar phróisis cruthaitheacha agus chriticiúla, tógann an scoláire ar stór inniúlachtaí, smaointe agus eispéireas de réir a chéile. Cuirtear an deis ar fáil don scoláire a chuid éachtaí cruthaitheacha a chur i láthair, spriocanna a leagan síos, straitéisí foghlama a fhorbairt agus éirí níos neamhspleáiche ina chuid foghlama. Má úsáidtear go héifeachtach é, éascaítear an cleachtas éifeachtach sna réimsí cruthaitheacha agus criticiúla. D’fheadfaí cabhrú le tacaíocht a thabhairt do mheasúnú foirmitheach leanúnach an mhúinteora má úsáidtear punann i seomra ranga Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta, chomh maith le ligean don scoláire féinmheasúnú a dhéanamh agus measúnú a dhéanamh ar phiaraí.

Cuimseoidh an phunann raon leathan de mhíreanna, lena n-áirítear ach gan a bheith teoranta dóibh; téacsanna scríofa, ábhair chlosamhairc, taifid foghlama, machnaimh agus spriocanna. Beidh fianaise ann a thacaíonn le gach céim den trí TCF, lena n-áirítear na dréachtaí, na nótaí, na sceitsí, an táirge deiridh agus machnamh air, mar atá leagtha amach i Snáithe 3. Aithnítear gur féidir, sa chomhthéacs seo, téacsanna drámaíochta agus amharclannaíochta² a chruthaigh an scoláire féin a chur i láthair i bhformáidí difriúla – lámhscríofa, ilmhódach agus mar sin de.

Beidh réimse athbhreithnithe ón scoláire sa Phunann chomh maith, a bhaineann leis na scannáin agus na taibhithe amharclannaíochta atá feicthe aige. Ba cheart go mbeadh athbhreithniú ar thaibhiú amharclannaíochta poiblí beo amháin ar a laghad mar chuid díobh chomh maith le taibhiú pictiúrlainne beo amháin ar a laghad ar fhreastail an scoláire air. Scríobhfaidh sé freagra criticiúil agus pearsanta, ag baint úsáid as teanga agus gnásanna a oireann don chineál scríbhneoireachta seo.

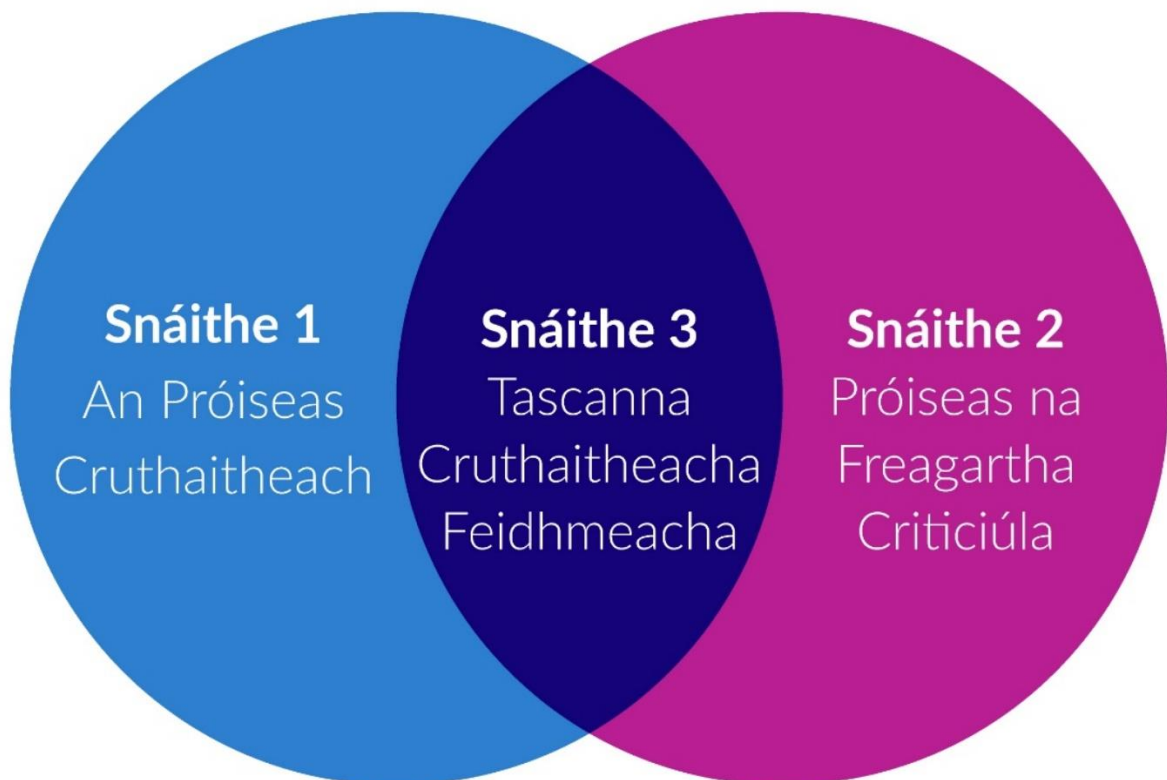
Snáitheanna staidéir agus torthaí foghlama

Ceapadh an tsonraíocht do Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta le haghaidh 180 uair an chloig ar a laghad d’am ranga.

Tá Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta leagtha amach i dtrí shnáithe idircheangailte:

- An Próiseas Cruthaitheach;
- Próiseas na Freagartha Criticiúla;
- Tascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha (TCFanna)

² Is ionann ‘téacs’ agus gach táirge úsáide teanga, lena n-áirítear téacsanna labhartha, scríofa agus ilmhódacha.

Fíor 3 Snáitheanna Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta

Ní mór a lua go bhfuil na trí shnáithe go léir fite fuaite ina chéile agus ní mór staidéar a dhéanamh orthu ag an am céanna, seachas staidéar a dhéanamh orthu céim ar chéim. Tugtar breac-chuntas sa léaráid thíos ar struchtúr na snáitheanna i sonraíocht Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta.

Dearadh an tsonraíocht le ceadú don scoláire páirt a ghlacadh sna próisis chruthaitheacha agus chriticiúla ag an am céanna.

Ba cheart go bhféadfadh gach scoláire na torthaí foghlama a bhaint amach, ar a leibhéal cumas agus inniúlachtaí féin. Cuireann torthaí foghlama próisis teagaisc agus foghlama chun cinn a fhorbraíonn eolas, scileanna, luachanna agus meonta an scoláire de réir a chéile, rud a chuireann ar a chumas a phríomhinniúlachtaí a chur i bhfeidhm ar chásanna difriúla de réir mar a théann sé chun cinn.

Tabharfaidh an scoláire atá ag déanamh staidéar ar an nGnáthleibhéal agus ar an Ardleibhéal araon aghaidh chriticiúil chruthaitheach ar an drámaíocht, scannán agus amharclannaíocht,

ach beidh castacht na rannpháirtíochta agus na torthaí a eascraíonn as an rannpháirtíocht sin éagsúil óna chéile.

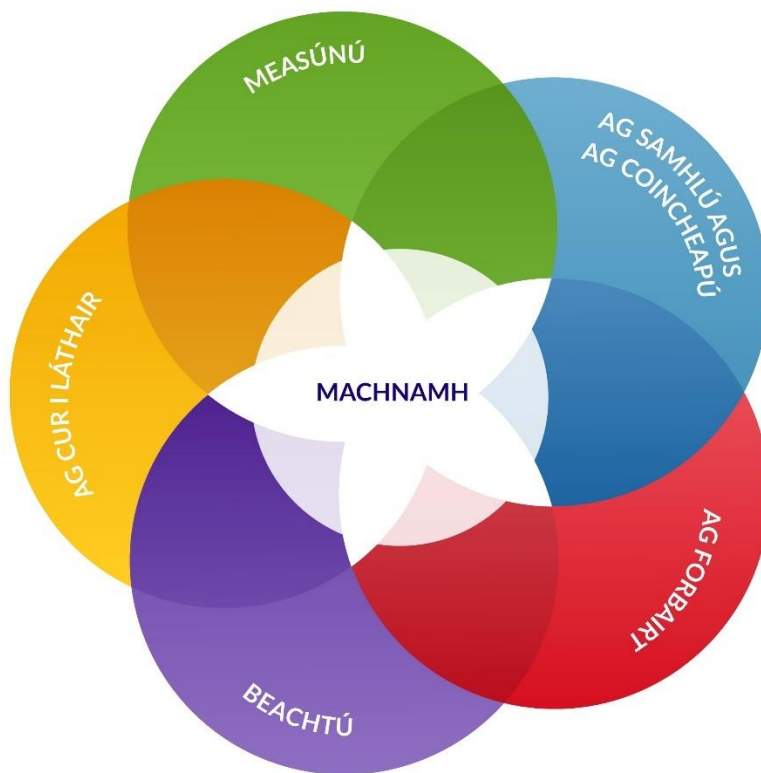
Tugtar achoimre ghairid ar gach snáithe thíos, agus tábla ina ndiaidh. Sa cholún ar dheis, tá torthaí foghlama a dhéanann cur síos ar an eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta ba cheart a bheith ar chumas an scoláire i ndiaidh tréimhse foghlama. Sa cholún ar chlé, déantar cur síos ar réimsí ar leith faoina bhfoghlaimíonn an scoláire. I dteannta a chéile, cuirfidh siad seo soiléireacht agus comhleanúnachas leis na codanna eile den tsonraíocht ar fáil.

Glactar leis sa tsonraíocht seo go bhfuil níos mó ná dráma i gceist leis an drámaíocht; d'fhéadfaí breathnú air mar fhoirm de léiriú cultúrtha, nach bhfuil bunaithe ar shuíomh. Ar an lámh eile, d'fhéadfaí breathnú ar an amharclannaíocht mar dhráma atá bunaithe ar shuíomh, tá sé i gceist go bhfaigheadh an lucht féachana taithí air agus go mbainfidís ciall as in áit ar bith, lena n-áirítear in amharclann nó in áiteanna eile. Le haghaidh an ábhair seo, is téarmaí inmhalartaithe iad 'dráma' agus 'amharclannaíocht'. Ar mhaithe leis an tsoiléireacht, úsáidtear an téarma 'amharclannaíocht' sna torthaí foghlama. Meastar gur sraith d'íomhánna gluaisteacha é scannán, a cheaptar do lucht féachana chomh maith, a mbreathnaítear air i bpictiúrlann, ar an teilifís nó ar ghléas de ghnáth ach ní i gcónaí.

Snáithe 1: An Próiseas Cruthaitheach

Tá sé chéim ann sa phróiseas cruthaitheach:

1. Ag Samhlú agus ag Coincheapú
2. Ag Forbairt
3. Beachtú
4. Ag Cur i Láthair
5. Measúnú
6. Machnamh

Fíor 4 An Próiseas Cruthaitheach i Snáithe 1

Tá sé i gceist go dtacóidh an próiseas cruthaitheach le tuiscint an scoláire ar an nádúr atriallach a bhaineann le haon ghiota scannáin nó amharclannaíochta a dhéanamh. Is cuid lárnach den phróiseas cruthaitheach é dul i ngleic le réimse foinsí, lena n-áirítear saothar na gcleachtóirí aitheanta agus taighde a dhéanamh ar réimse cineálacha agus gnásanna éagsúla. Cuirfear bunchloch eolais, scileanna, luachanna agus meonta ar fáil don scoláire ar féidir leis a chuid saothair a fhorbairt uirthi.

Sa snáithe seo, beidh an deis ag an scoláire an próiseas cruthaitheach seo a chur i bhfeidhm trí rannpháirtíocht ghníomhach, cinntí feasacha a dhéanamh maidir le céard atá le déanamh agus cén chaoi. Má chuirtear an t-eolas agus an tuiscint ar na próisis chruthaitheacha chriticiúla le chéile, cabhrófar leis an scoláire tuiscint iomlánaíoch a fhorbairt ar scileanna, ar chleachtaí agus ar phrionsabail na drámaíochta, na scannán agus na hamharclannaíochta.

Ba cheart an próiseas cruthaitheach a leanúint ar bhealach solúbtha luaineach atriallach. De réir mar a théann an scoláire agus an múinteoir i dtaithí ar an bpróiseas seo, beidh siad ábalta bogadh trí na céimeanna go feasach agus de bhun tola agus chun ord na gcéimeanna a athrú atá oiriúnach don obair atá idir lámha. Beidh aiseolas, machnamh agus mionleasú ar siúl go rialta i rith an phróisis.

Spreagfar an scoláire bogadh gan stró idir na próisis chruthaitheacha agus próisis na freagartha criticiúla, agus a mhalairt, i ngach gné de shonraíocht Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta.

Snáithe 1 Torthaí foghlama

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
PC1. Ag Samhlú agus ag Coincheapú Tionscadal cruthaitheach a shamhlú agus a choincheapú, lena n-áirítear • croísmaoineamh nó coincheap drámaíochta a shainaithint • pointí tagartha a fhorbairt, ag baint úsáid as saothar na gcleachtóirí aitheanta chun coincheapú a chuid saothair féin a spreagadh agus eolas a dhéanamh dó; • ábhar bunaidh eile a bhailiú, mar shampla déantáin, éide, íomhánna agus ceol chun smaointe nua a chruthú agus a spreagadh; • luach an taighde fhiúntaigh agus an chaoi le dul i ngleic leis go héifeachtach a thuiscint; • indéantacht smaoinimh a iniúchadh.	PC1a. smaointe nua le haghaidh na dtionscadal cruthaitheach a chruthú.
• úsáid na léirithe agus na ráiteas cuspóra mar bhealach chun breac-chuntas a thabhairt ar choincheap nó ar smaoineamh cruthaitheach féideartha;	PC1b. dréachtléirithe (scannán)/ ráitis chuspóra (amharclannaíocht) a iniúchann indéantacht agus féidearthacht an tionscadail chruthaitheach.
Áirítear an méid seo a leanas le hobair agus príomhfhreagrachtaí a bhaineann le réimse leathan ról	

• scríbhneoirí • stiúrthóirí • táirgeoirí • eagarthóirí • aisteoirí • dearthóirí (seit, éide, fuaim agus soilsiú) • oibritheoirí (ceamara agus fuaim) • cumadóirí Cén chaoi leis na príomhróil a bhfuil gá leo do léiriú a chuid oibre féin a fháil amach.	PC1c. déan plé ar réimse na ról agus na bhfreagrachtaí sa scannánaíocht agus san amharclannaíocht. PC1d. déan iniúchadh ar thionchar na ról seo, ar an méid a chuireann siad leis an bpróiseas cruthaitheach ar an iomlán, agus ar an gcaidreamh eatarthu. PC1e. na príomhróil a bhfuil gá leo do léiriú a chuid oibre féin a shainaithint.
PC2. Ag Forbairt Cinnteoireacht i gcéim forbartha an phróisis chruthaithigh lena n-áirítear • carachtar a chruthú/ a fhorbairt; • an fhoirm/ an seánra oiriúnach; • an stíl/ modh seachadta / cur i láthair; • ag scríobh scrípte/ ag ceapadh; • ceardlann an dhéanamh; • teicnící stáitse agus ceamara a fheabhsaíonn an chaoi a gcuirtear smaointe/ coincheapa in iúl; • tionchair fhéideartha ar a shaothar lena n-áirítear saothair a ndearnadh staidéar air; • sprioc lucht féachana féideartha.	PC2f. measúnú a dhéanamh ar na roghanna cur chuige atá ann maidir le céim deartha tosaigh an tionscadail chruthaithigh.
Machnamh a dhéanamh ar an rannpháirtíocht éifeachtach mar chuid de ghrúpa cruthaitheach, lena n-áirítear • aontacht an ghrúpa a bhunú; • comhoibriú eiticiúil; • ról agus ordlathas a bhunú laistigh de thimpeallacht chruthaitheach; • sealaíocht a dhéanamh; • éisteacht ghníomhach; • feasacht an ghrúpa; • teorainneacha pearsanta; • prionsabal an aiseolais fhiúntaigh agus conas é a thabhairt agus a úsáid go héifeachtach.	PC2g. timpeallacht foghlama chomhoibríoch, eiticiúil, chruthaitheach a fhorbairt.
Ceisteanna eiticiúla lena n-áirítear • a chinntiú go n-iompraíonn gach ball na foirne agus an chriú iad féin ar bhealach measúil agus eiticiúil i ngach gné dá gcuid oibre;	PC2h. tuiscint a léiriú ar thábhacht agus ar úsáid na gcleachtais bunaithe atá cothrom eiticiúil freagrach a bhaineann le gíotaí scannáin agus amharclannaíochta a chruthú.

• cuspóirí na ndrámadóirí/ na scannánóirí a chomhlíonadh; • cearta taibhithe a fháil.	
Tábhacht agus cruthú na n-ábhar réamhléiriúcháin i gcéim phleanála an tionscadail chruthaithigh, lena n-áirítear • sceitsí/ plean leagan amach na n-earraí ar an stáitse; • cláir tobsmaointe/ scéalchláir/ boscaí samhla • dearadh an tseit; • suíomh agus liosta seatanna (scannán); • miondealú aisteora/ radhairc; • prapaí/ liostaí troscáin; • fuaim/ soilsiú/ dearaí feistis; • scrípteanna drámaí/ scrípteanna scannáin; • ordbhileoga; • script marcáilte lena n-áirítear eolas a bhaineann leis an duine atá ag úsáid na scrípte agus an ról atá aige sa léiriú.	PC2i. na hábhair réamhléiriúcháin chuí a shainaithint agus a mholadh dá thionscadal cruthaitheach. PC2j. na hábhair réamhléiriúcháin chuí a fhorbairt don tionscadal.
Ról, tionchar agus úsáid na ngnéithe cruthaitheacha agus teicniúla lena n-áirítear • léamh síos tríd na scrípte/ dréachtaí a roinnt; • spás/ suíomh; • cóiréagrafaíocht; • trealamh scannánaíochta; • bogearraí eagarthóireachta agus dearaidh.	PC2k. triail a bhaint as na gnéithe cruthaitheacha teicniúla éagsúla chun tacú le cruthú saothair.
Réimse de scileanna taibhithe lena n-áirítear • tobchumadóireacht; • caidreamh a bhunú leis an lucht féachana; • carachtar/ról sa taibhiú a chruthú agus a chothú; • feasacht ar spásúlacht agus gluaiseacht; • réamhchleachtadh gutha/ fisiciúil; • comharthaí; • cumadóireacht fhísiúil; • an luas agus an rithim ceart a úsáid.	CP2l. réimse de scileanna taibhithe don amharclannaíocht agus do scannáin a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.
PC3. Beachtú Ról an aiseolais sa phróiseas cruthaitheach • aiseolas fiúntach a thabhairt agus a fháil ó scoláire eile agus ón múinteoir; • saothar a bheachtú trí úsáid a bhaint as aiseolas foirmitheach ón ngrúpa agus ón rang ina iomláine; • nádúr atriallach an phróisis chruthaithigh, ag bogadh idir na céimeanna éagsúla, de réir mar is cuí.	PC3m. eagarthóireacht a dhéanamh ar ghiotaí saothair agus iad a bheachtú bunaithe ar aiseolas fiúntach.

PC4. Ullmhúchán don Chur i láthair agus don Láithreoireacht

Saothar a chur i gcrích agus dul i ngleic le próisis lena n-áirítear

- teicnící cleachtaidh agus gnásanna (amhail gnásanna teicniúla, éadaí, cleachtadh ceamara);
- leagan deireanach a chur in eagar (scannán);
- an saothar deiridh a chur i láthair/ a léiriú/ a thaibhiú;
- ag cuimhneamh ar an inrochtaineacht, lena n-áirítear trí úsáid a bhaint as teidil dhúnta nó taibhiú réchúiseach/ taibhithe réchúiseacha a eagrú (den scannán).

PC4n. dul i ngleic leis na hábhair réamhléiriúcháin forbartha i léiriú agus i gcur i láthair a thionscadail chruthaithe.

PC4o. úsáid a bhaint as na gnéithe cruthaitheacha teicniúla éagsúla a bhfuil gá leo chun an saothar deiridh a chur i láthair lucht féachana.

PC5. Measúnú

An próiseas a bhaineann le measúnú a dhéanamh ar a chuid oibre féin lena n-áirítear

- Leagan an Stiúrthóra a dhéanamh;
- cinntí a rinneadh a mhíniú;
- cáipéisí le nótaí a úsáid (an chéad achoimre; léiriú intinne / ráiteas léirithe, dearaí, sceitsí, cláir tobsmaointe) chun cinntí a rinneadh a mhíniú agus údar a thabhairt leo.

PC5p. measúnú a dhéanamh ar a chuid oibre, a chuid cinntí cruthaitheacha féin a chosaint.

PC6. Machnamh

Próiseas an mhachnaimh, lena n-áirítear

- comparáid a dhéanamh idir an méid a d'éirigh leis a bhaint amach agus an méid a raibh sé ag súil lena bhaint amach sa chéad léiriú nó sa léiriú intinne;
- cuimhneamh ar fhreagairt an lucht féachana agus na cúiseanna a bhaineann leis seo.

PC6q. measúnú a dhéanamh ar cé mhéad de na haidhmeanna/ na spriocanna a leagadh síos ar éirigh leis a bhaint amach agus cúiseanna an toraidh seo a shainaitheint.

PC6r. machnamh a dhéanamh ar ghlacadh an lucht féachana leis an saothar.

PC6s. an chaoi ar féidir leis a chuid foghlama agus taithí san ábhar seo a chur i bhfeidhm i réimsí eile an tsaoil agus na foghlama a shainaitheint.

Próiseas taifeadta an phróisis machnaimh trí uirlisí machnaimh a úsáid go héifeachtach lena n-áirítear

- taifid foghlama;
- machnaimh foghlama;
- spriocanna foghlama;

PC6t. machnaimh ghéarchúiseacha fhiúntacha a mholadh agus a thaifeadadh ar a shaothar féin agus ar shaothar daoine eile trí úsáid a bhaint as gnéithe phróiseas na freagartha criticiúla.

Snáithe 2: Próiseas na Freagartha Criticiúla

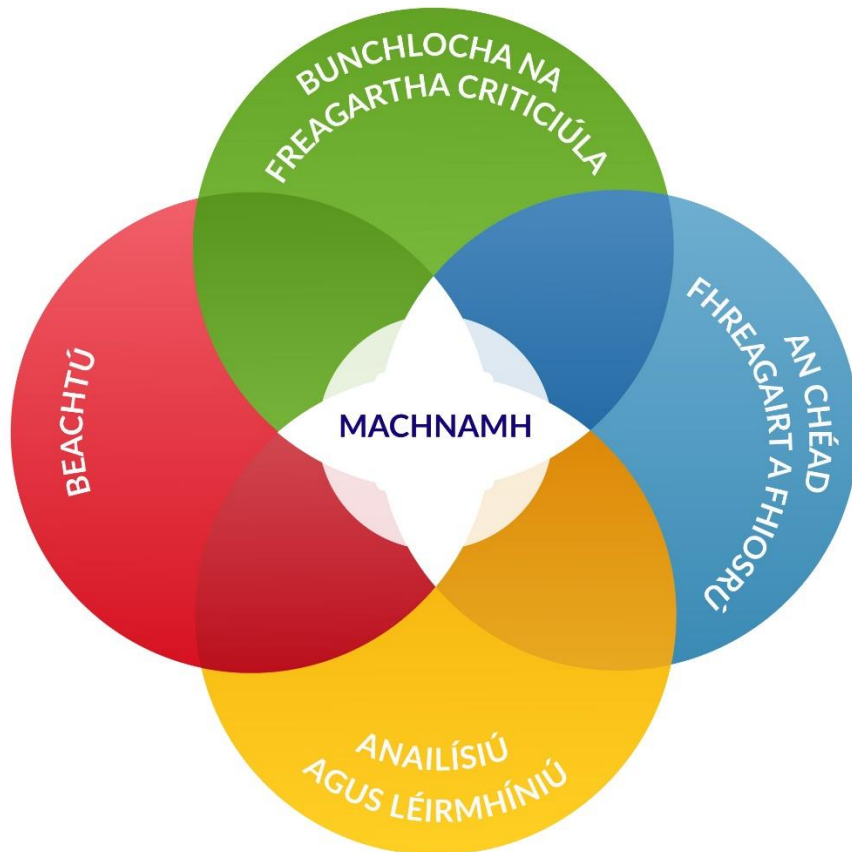
Sa snáithe seo, foghlaimíonn an scoláire lena fhreagairt phearsanta, mheasta, chriticiúil féin ar shaothar na gcleachtóirí aitheanta a chur in iúl. Téitear i ngleic le próiseas na freagartha criticúla de réir mar a thugtar aghaidh ar shaothar ealaíonta cruthaitheach dhomhan na hamharclannaíochta agus na scannán. Cuirtear tús le breathnú ar dhrámaí agus ar scannáin trí lionsa an phróisis chriticiúil agus téitear i ngleic le saothar na léirmheastóirí aitheanta sa réimse amharclannaíochta agus scannánaíochta araon.

Tá scrúdú, anailís agus measúnú saothair nó smaointe i gceist leis an bhfreagairt chriticiúil chun tuiscint dhomhain a fhorbairt ar an ábhar, agus dearcadh nó tuairim fheasach ina leith. Baineann smaointeoireacht chriticiúil leis an nós imeachta, a éilíonn ceistiú, measúnú, breithiúnais réasúnacha a dhéanamh, naisc a aimsiú agus roghanna pearsanta a iniúchadh. Má fhorbraítear na hinniúlachtaí seo cabhraítear le forbairt bhreithiúnais aeistéitice an scoláire féin.

Foghlaimíonn an scoláire faoi dhomhan na pictiúrlainne agus na hamharclannaíochta trí fhíor-eispéiris scannánaíochta agus amharclannaíochta. Ba cheart go mbeadh athbhreithniú ar thaibhiú amharclannaíochta poiblí beo amháin ar a laghad mar chuid den rogha chomh maith le léiriú pictiúrlainne beo amháin ar a laghad. Tá na gnéithe seo a leanas i gceist le próiseas na freagartha criticúla:

- Bunchlocha na Freagartha Criticiúla
- An chéad fhreagairt a fhiosrú
- Anailísiú agus Léirmhíniú
- Beachtú
- Machnamh

I dtosach ní mór an scoláire a threorú trí chéimeanna phróiseas na freagartha criticúla. De réir mar a théann sé i dtathí ar chéimeanna éagsúla an phróisis, agus mar a fhorbraíonn sé a bhreithiúnas aeistéitice féin, éireoidh sé níos neamhspleáiche ina chumas freagairt fheasach a fhorbairt agus a chur in iúl maidir le saothar scannánaíochta nó amharclannaíochta. Beidh sé ábalta anailís chriticiúil níos casta a dhéanamh ar an saothar a bhfuil freagairt á tabhairt air. Foghlaimíonn an scoláire le dul i ngleic le saothair sna healaíona go machnamhach, gan aon bhreithiúnas a thabhairt orthu go dtí go bhfuil dóthain eolais aige chun freagra a thabhairt ar bhonn feasach.

Fíor 5 Próiseas na Freagartha Criticiúla i Snáithe 2

Is gá le bheith oscailte do thuairimí eile sa phróiseas seo agus do bhealaí éagsúla léirithe agus cruthaithe. Tá tionchar ag an dearcadh atá againn ar an saol agus ag ár dtaithe saoil ar ár dtuiscint ar shaothair ealaíon, mar sin is gá don scoláire a fhoghlaim nach gcruthaítear saothair ealaíon i bhfolús; léiríonn siad comhthéacs pearsanta, sóisialta, stairiúil na n-ealaíontóirí. Baineann sé seo le saothair a chruthaíonn cleachtóirí.

Sa phróiseas a bhaineann le freagairt a thabhairt ar shaothar daoine eile agus critíc a dhéanamh air, forbraíonn an scoláire tuiscint ar conas a bhaintear cuspóirí amharclannaíochta agus scannánaíochta amach agus forbraíonn sé a chumas teanga agus gnásanna na hanailíse a úsáid. Iniúchann sé seánraí éagsúla na hamharclannaíochta agus na scannánaíochta, nósanna agus saothar na gcleachtóirí, ag baint úsáid as seo mar thúsphointe chun forbairt a dhéanamh ar a chuid saothair féin.

Snáithe 2 Torthaí foghlama

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
PFC1. Bunchlocha na Freagartha Criticiúla • an comhthéacs scannánaíochta agus amharclannaíochta níos leithne ina maireann stíleanna, tréimhsí, seánraí agus foirmeacha na gcleachtóirí; • na saintréithe agus sainghnéithe, teicnící agus gnásanna na seánraí, na dtréimhsí, na stíleanna agus na bhfoirmeacha a ndeachaigh sé i ngleic leo.	PFC1a. tréithe inaitheanta na gcleachtóirí amharclannaíochta agus scannánaíochta a ndearnadh staidéar orthu agus a gcuid saothair thar réimse leathan seánraí, tréimhsí, stíleanna agus foirmeacha a shainaithint.
• measúnú a dhéanamh ar thionchar shaothar na gcleachtóirí seo air agus a thionscadail féin á bhforbairt ag an scoláire.	PFC1b. cur síos a dhéanamh ar thionchar na gcleachtóirí a ndearnadh staidéar orthu ar fhorbairt agus ar dhéanamh an tsaothair atá forbartha aige.
Na caidrimh idir an cleachtóir agus a lucht féachana • ról an lucht féachana san amharclannaíocht agus sa scannánaíocht agus na cosúlachtaí agus difríochtaí thar na disciplíní. Rún na gcleachtóirí agus na teicnící agus gnéithe a úsáideann siad chun freagairt ar leith a tharraingt ón lucht féachana lena n-áirítear • treo; • gnéithe dearaidh (lena n-áirítear mise en scène); • gnéithe teicniúla; • teicnící taibhithe; • gnéithe eile a bhfuil tionchar acu ar fhreagairt an lucht féachana, mar shampla saothair eile a ndeachaigh an scoláire nó an lucht féachana i ngleic leo.	PFC1c. scrúdú a dhéanamh ar an gcaidreamh idir obair na gcleachtóirí a ndearnadh staidéar orthu agus a lucht féachana.
C.2 An chéad fhreagairt a fhiosrú • an próiseas lena gcuirtear tús leis an gcéad fhreagairt agus a bailíocht; • naisc a chruthú le taithí phearsanta nó le luachanna a chur leis an bhfreagairt ar shaothar scannánaíochta nó amharclannaíochta;	PFC2d an chéad fhreagairt a bhí aige ar réimse taibhithe amharclannaíochta agus scannánaíochta a shainaithint agus a phlé

na cineálacha freagartha láithrí mothúchánaí a d'fhéadfadh a bheith ag lucht féachana ar shaothar scannánaíochta nó amharclannaíochta; conas a tharraingíonn cleachtóirí na freagairtí áirithe seo.	
PFC3. Anailísiú agus Léirmhíniú teanga chritice na dtaibhithe/ na léirithe amharclannaíochta agus scannánaíochta; conas tuairimí a chur in iúl maidir le saothar na gcleachtóirí aitheanta, measúnú a dhéanamh ar a chinntí agus ar roghanna maidir leis an ealaín stáitse.	PFC3e. critíc a dhéanamh ar thaibhithe agus ar léirithe.
comhthéacs stairiúil, sóisialta agus cultúrtha na saothar amharclannaíochta agus scannánaíochta a dtéann an scoláire i ngleic leo; seánraí, stíleanna nó gluaiseachtaí a raibh tionchar acu ar an gcleachtóir agus/ nó ar an saothar.	PFC3f. tuiscint a léiriú ar thionchar chomhthéacs sóisialta/ cultúrtha/ stairiúil an tsaothair a ndearnadh staidéar air.
Léirmheasanna na nEalaíon réimse na léirmheasanna atá ar fáil ar líne agus foilsithe go traidisiúnta; teanga agus leagan amach na léirmheasanna.	PFC3g. ról agus obair na léirmheastóirí amharclannaíochta agus scannánaíochta a phlé.
Ról agus tionchar na ngnéithe stiúrthóra, léiriúcháin agus deartha lena n-áirítear stáitsiú; ceol; soilsiú; fuaim/ ceol; fráma a chur air; éide; prapaí; dearadh an tseit; suíomh; gnéithe teicniúla; taibhithe.	PFC3h. gnéithe, teicnící agus gnásanna amharclannaíochta agus scannánaíochta a úsáidtear go minic a shainaithint i saothar na gcleachtóirí aonair laistigh de sheánraí ar leith. PFC3i. gnéithe aeistéitice agus/ nó teicniúla de shaothar amharclannaíochta nó scannánaíochta a mheas.

Éabhlóid na teicneolaíochta agus an ról atá aici sa scannánaíocht agus san amharclannaíocht lena n-áirítear • ceamaraí; • soilsiú; • fuaim mar shampla ealaíontacht Foley; • bogearraí eagarthóireachta.	PFC3j. réimse teicneolaíochtaí/ forbairtí teicneolaíochta a raibh tionchar acu ar fhorbairt na hamharclannaíochta agus na scannánaíochta le himeacht aimsire.
PFC4. Beachtú Ról an aiseolais i bpróiseas na freagartha criticiúla • aiseolas fiúntach a thabhairt agus a fháil i dtimpeallacht chomhoibríoch; • saothar a bheachtú trí úsáid a bhaint as aiseolas foirmitheach ón tasc/tionscadal/ grúpa oibre agus ón rang ina iomláine; • nádúr atriallach an phróisis chriticiúil, ag bogadh idir na céimeanna éagsúla, de réir mar is cuí.	PCF4k. aiseolas a úsáid chun a fhreagairt a chur in eagar agus a bheachtú.
PFC5. Machnamh Machnamh a bhfuil bunús leis lena n-áirítear • na cúiseanna a bhféadfadh a léirmhíniú atá níos feasaí agus a fhreagairt a bheith difriúil leis an gcéad fhreagairt a bhí aige.	PFC5l. míniú a thabhairt ar an gcaoi ar chabhraigh a rannpháirtíocht i bpróiseas na freagartha criticiúla leis an léamh a bhí aige ar shaothar amharclannaíochta agus scannánaíochta ar leith a dhoimhniú agus a fhorbairt. PFC5m. machnamh a dhéanamh ar conas a cheadaítear dúinn trí dhul i ngleic le saothar na gcleachtóirí scannán agus amharclannaíochta ár ndearcthaí, ár luachanna agus ár dtuairimí a cheistiú agus dearcthaí, luachanna agus tuairimí daoine eile a aithint.
Gnéithe an Mhachnaimh lena n-áirítear • na chéad dréachtaí deiridh saothair a chruthú • déantúsáin ábhartha a úsáid lena n-áirítear ticéid agus cláir mar chuid den phróiseas machnaimh; • an fiúntas a bhaineann le dul i ngleic le réimse léirmheasanna agus freagraí; Próiseas taifeadta ghníomh an mhachnaimh trí uirlisí a úsáid go héifeachtach lena n-áirítear • taifid foghlama; • machnaimh foghlama; • spriocanna foghlama;	PFC5n. míniú a thabhairt ar conas a dhéanann rannpháirtíocht i bpróiseas na freagartha criticiúla eolas dá rannpháirtíocht sa phróiseas cruthaitheach.

Snáithe 3: Tascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha (TCFanna)

Cuirtear go leor deiseanna ar fáil i Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta don scoláire a chuid inniúlachtaí a chur i bhfeidhm agus tuilleadh forbartha a dhéanamh orthu ar bhealaí praiticiúla. Thar thréimhse dhá bhliain, rachaidh an scoláire i ngleic leis na torthaí foghlama trí freagairt chruthaitheach chriticiúil a thabhairt ar na trí Thasc Chruthaitheacha Fheidhmeacha i Snáithe 3. Is féidir an chéad dá thasc a dhéanamh in ord ar bith. Ní mór an dá thasc a chur i gcrích sula gcuireann an scoláire tús leis an tríú tasc.

Beidh an scoláire ag obair go neamhspleách agus ag comhoibriú i ngrúpa de réir mar a phleanálann, a dhearann agus a fhorbraíonn sé saothair amharclannaíochta agus scannánaíochta, mar atá leagtha amach i ngach tasc, ag comhlíonadh réimse ról sa chomhthéacs aonair agus sa chomhthéacs grúpa araon, de réir mar is cuí. De réir mar a fhorbraíonn sé a inniúlachtaí eagraíochtúla agus smaointeoireachta criticiúla féin, beidh sé ábalta teicneolaíochtaí nua agus reatha a úsáid go cuí sa réimse ábhartha.

Ní mór don scoláire a bheith ag obair trí gach céim den phróiseas chun an tasc a chur i gcrích, ag baint úsáid as a phunann mar thaisce smaointe agus mar ábhar bunaidh araon agus mar stór chun a chuid foghlama, machnamh, meastóireachtaí agus anailísí a dhoiciméadú. De bharr nádúir atriallaigh an phróisis chruthaithe, d'fhéadfadh roinnt céimeanna a bheith mar an gcéanna agus d'fhéadfadh sé níos mó ama a ghlacadh céim amháin a dhéanamh thar chéim eile.

De réir mar a théitear ar aghaidh sna tascanna, ba cheart go dtiocfadh méadú ar fheidhmiú an scoláire sna Tascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha ó thaobh castachta de, rud a fhorbróidh agus a dhaingneoidh an t-eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta a mionléiríodh i snáitheanna 1 agus 2.

Déanfaidh an scoláire machnamh ar a chuid oibre agus déanfaidh sé í a bheachtú go rialta, ag scrúdú na roghanna ealaíonta agus na bpróiseas atá mar bhonn faoina shaothar. Tabharfar deiseanna leanúnacha dó le foghlaim uathu agus chun freagra a thabhairt ar aiseolas óna chomhscoláirí agus ón múinteoir i dtimpeallacht chomhoibríoch, de réir mar is cuí. Féadfaidh an scoláire scrúdú a dhéanamh ar a shaothar atá ag forbairt agus déanfaidh sé cinneadh chun é a chur i gcrích ina iomláine nó socróidh sé go bhfuil gá le tuilleadh taighde nó athrú treo. Is cuid thábhachtach den phróiseas cruthaitheach é a aithint nuair is gá stop a chur leis an mbeachtú agus saothar a chur i láthair lucht féachana. Foghlaimíodh sé ón méid ar bhain sé amach agus óna bhotúin chun eolas a dhéanamh do shaothair atá idir lámha aige agus do shaothair amach anseo.

Beidh cruthaitheacht an scoláire agus a chumas an méid a d'fhoghlaim sé ó shaothair a ndeachaigh sé i ngleic leo i seánraí, tréimhsí, stíleanna agus foirmeacha a ndearna sé staidéar orthu ríthábhachtach ionas go n-éireoidh go geal leis sna tascanna. Cabhróidh sé seo leis straitéisí agus dearcadh a fhorbairt a chothaíonn an chruthaitheacht agus an smaointeoireacht chriticiúil agus a thacaíonn lena chuid foghlama.

Dearadh na tascanna le bheith sách oscailte go mbeadh an scoláire ábalta ábhair a roghnú agus a iniúchadh a bhfuil spéis aige iontu agus a bhfuil baint acu leis. Chomh maith leis sin, ceadaítear dó a thaití shoch-chultúrtha agus stairiúil a thabhairt isteach sa phróiseas foghlama.

Is iad seo a leanas na Tascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha:

1. Píosa amharclannaíochta ensemble-stiúrtha a chruthú, bunaithe ar cheann de na seánraí, tréimhsí, stíleanna nó foirmeacha molta
2. Sraitheog scannáin a chruthú, bunaithe ar cheann de na seánraí, tréimhsí, stíleanna nó foirmeacha molta
3. Píosa amharclannaíochta a cheapadh nó gearrscannán a dhéanamh ag léiriú go bhfuil eolas aige ar an bhfoirm a roghnaigh sé. Beidh an saothar mar fhreagairt ar pháosa amharclannaíochta nó scannánaíochta beo a ndeachaigh sé i ngleic leis.

Déanfar taifeadadh ar na Tascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha chomh maith le hábhair bhunaidh dheartha agus machnamh a bhaineann leo i bPunann Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta.

Déanfaidh an múinteoir measúnú agus tabharfaidh sé aiseolas ar na Tascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha mar chuid den teagasc agus foghlaim leanúnach sa seomra ranga. Ní dhéanfaidh Coimisiún na Scrúduithe Stáit measúnú ar na Tascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha, mar sin féin déanfar measúnú ar an bhfoghlaim a baineadh amach, de réir mar is cuí, tríd an gComhpháirt Mheasúnaithe Bhreise (CMB) agus an scrúdú ag deireadh an chúrsa.

Tasc Cruthaitheach Feidhmeach 1: Píosa amharclannaíochta ensemble-stiúrtha

Sa tasc seo, beidh an scoláire ag comhoibriú leis an ngrúpa chun píosa amharclannaíochta ensemble-stiúrtha a fhorbairt, ag cur a chuid foghlama i bhfeidhm ó sheánra(í), stíl(eanna), thréimhse/thréimhsí nó fhoirm(eacha) amharclannaíochta an liosta mholta. Cuirfear ardán ar fáil don scoláire trína thaithí ar shainghnéithe, theicnící agus ghnásanna ceann amháin nó níos mó de na seánra(í), stíl(eanna), tréimhse/tréimhsí nó foirm(eacha) chun a chuid saothair féin a cheapadh, dá réir sin, ag neartú a thuisceana ar agus ag foghlaim ón saothar tagartha.

Trí phleanáil agus trí fhorbairt an tsaothair, cuirfidh an scoláire barr feabhais ar a scileanna comhoibríocha agus cruthaitheacha feidhmeacha. Déanfaidh sé machnamh cuí ar phíosa aicsin dhrámata a chruthú agus a chothú, ról nó róil a fhorbairt, caidreamh idir an t-aisteoir/ an lucht féachana a bhunú, agus dul i ngleic le gnéithe an stáitsithe (mar shampla an seit, an soilsíú, an fhuaim, dearadh na bhfeisteas, le sceitsí ag dul leo) ag déanamh cinntí riachtanacha maidir leis an ngluaiseacht agus leis an nguth, de réir mar is cuí.

Cuirfear an saothar i láthair lucht féachana beo³ agus ba cheart go mbeadh sé thart ar cheithre go sé nóiméad ar fad.

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
dul i ngleic go gníomhach leis an bpróiseas cruthaitheach chun píosa amharclannaíochta a ceapadh a fhorbairt. comhoibriú le daoine eile chun a shaothar a fhorbairt bheith ag plé leis an sprioclucht féachana leas a bhaint as an tuiscint atá aige ar shaothair daoine eile chun eolas a dhéanamh dá chleachtas cruthaitheach féin.	TCF1.1 píosa amharclannaíochta ensemble-stiúrtha a fhorbairt trí chomhoibriú a dhéanamh. TCF1.2 úsáid a bhaint as a rannpháirtíocht le saothar daoine eile chun eolas a dhéanamh dá chleachtas cruthaitheach féin. TCF1.3 píosa amharclannaíochta a chur i láthair lucht féachana beo. TCF1.4 cinntí a rinneadh a chosaint, ag tagairt do thionchair, agus ag déanamh machnamh ar éifeachtacht a chuid oibre. TCF1.5 gach gné eile dá chuid oibre a mheas. TCF1.6 machnamh a dhéanamh ar an taithí a bhain leis an saothar a chruthú, lena n-áirítear an tionchar a bhí ag a rannpháirtíocht le saothar cleachtóirí amharclannaíochta eile ar a shaothar féin agus conas a rinne sé sin eolas dá shaothar féin.

³ Is féidir le comhscóláirí a bheith ina lucht féachana beo.

Tasc Cruthaitheach Feidhmeach 2: Sraitheog Scannáin

Sa tasc seo, beidh an scoláire ag comhoibriú leis an ngrúpa chun sraitheog scannáin a chur le chéile, ag cur a chuid foghlama i bhfeidhm ó sheánra(í), stíl(eanna), thréimhse/thréimhsí nó foirm(eacha) amharclannaíochta an liosta mholta. Ní gá don tsraitheog scannáin a bheith ina scannán iomlán. Mar shampla, d'fhéadfadh radharc a bheith i gceist nó sraitheog radharc ó scannán níos mó. Cuirfear ardán ar fáil don scoláire trína thaithí ar shainghnéithe, theicnící agus ghnásanna ceann amháin nó níos mó de na seánra(í), stíl(eanna), thréimhse/thréimhsí nó foirm(eacha) chun a chuid saothair féin a cheapadh, dá réir sin, ag neartú a thuisceana ar agus ag foghlaim ón saothar tagartha.

Trí phleanáil agus trí fhorbairt an tsaothair, cuirfidh an scoláire barr feabhais ar a scileanna comhoibríocha agus cruthaitheacha feidhmeacha. Déanfaidh sé machnamh cuí ar phíosa aicsin dhrámata a chruthú agus a chothú, ról nó róil a fhorbairt, caidreamh idir an t-aisteoir/ an lucht féachana a bhunú, agus dul i ngleic le gnéithe an stáitsithe (mar shampla an seit, an soilsiú, an fhuaim, dearadh na bhfeistias, le sceitsí ag dul leo) ag déanamh cinntí riachtanacha maidir leis an ngluaiseacht agus leis an nguth, de réir mar is cuí.

Ba cheart go mbeadh an saothar deiridh thart ar thrí nóiméad ar fad, sa leagan atá curtha in eagar. Cuirfear i láthair lucht féachana beo é.

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
• dul i ngleic go gníomhach leis an bpróiseas cruthaitheach chun sraitheog scannáin a fhorbairt.• comhoibriú le daoine eile chun a shaothar a fhorbairt• bheith ag plé leis an sprioclucht féachana• leas a bhaint as an tuiscint atá aige ar shaothair daoine eile chun eolas a dhéanamh dá chleachtas cruthaitheach féin.	TCF 2.1 sraitheog scannáin a fhorbairt, a thaifeadadh agus a chur in eagar trí chomhoibriú a dhéanamh. TCF2.2 úsáid a bhaint as a rannpháirtíocht le saothar daoine eile chun eolas a dhéanamh dá chleachtas cruthaitheach féin. TCF2.3 scannán a chur i láthair lucht féachana beo. TCF2.4 cinntí a rinneadh a chosaint, ag tagairt do thionchar, agus ag déanamh machnamh ar éifeachtacht a chuid oibre. TCF2.5 gach gné dá chuid oibre a mheas. TCF2.6 machnamh a dhéanamh ar an taithí a bhain leis an saothar a chruthú, lena n-áirítear an tionchar a bhí ag a rannpháirtíocht le saothar cleachtóirí amharclannaíochta eile ar a shaothar féin agus conas a rinne sé sin eolas dá shaothar féin.

Tasc Cruthaitheach Feidhmeach 3: Píosa amharclannaíochta nó gearrscannán

Beidh an rogha ag an scoláire píosa amharclannaíochta a léiriú/ a cheapadh nó gearrscannán a dhéanamh, ag léiriú go bhfuil eolas aige ar an bhformáid a roghnaigh sé (an amharclannaíocht nó an scannánaíocht). Beidh an saothar mar fhreagairt ar phíosa amharclannaíochta nó scannánaíochta beo a ndeachaigh sé i ngleic leis agus cuirfear an sprioclucht féachana agus an seánra ábhartha san áireamh.

I dtosach, déanfaidh an scoláire taighde ar a chuid oibre agus beidh cead aige teagmháil a dhéanamh le cleachtóirí scannánaíochta nó amharclannaíochta eile sa phobal áitiúil nó sa mhórphobal, mar chuid de chéim thaighde an phróisis seo. Beidh an rogha ag an scoláire bheith ag obair ar thionscadal ina aonar más mian leis, nó bheith ag comhoibriú le daoine eile.

Ba cheart go mbeadh an píosa drámaíochta cúig go hocht nóiméad ar fad. Ba cheart go mbeadh trí go cúig nóiméad i gceist sa leagan den ghearrscannán atá curtha in eagar. Cuirfear an obair i láthair lucht féachana beo.

Níor chóir don scoláire tús a chur leis an tasc seo go dtí go bhfuil an chéad dá thasc chruthaitheacha fheidhmeacha curtha i gcrích aige.

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
dul i ngleic go gníomhach leis an bpróiseas cruthaitheach chun píosa amharclannaíochta nó gearrscannán a léiriú /a cheapadh comhoibriú le daoine eile chun a shaothar a fhorbairt bheith ag plé leis an sprioclucht féachana leas a bhaint as an tuiscint atá aige ar shaothair daoine eile chun eolas a dhéanamh dá chleachtas cruthaitheach féin.	TCF 3.1 taifead agus eagarthóireacht a dhéanamh ar ghearrscannán nó píosa amharclannaíochta a cheapadh, ag obair ina aonar nó go comhoibríoch. TC 3.2 úsáid a bhaint as a rannpháirtíocht le saothar daoine eile chun eolas a dhéanamh dá chleachtas cruthaitheach féin. TCF 3.3 saothar a chur i láthair lucht féachana beo. TCF 3.4 cinntí a rinneadh a chosaint, ag tagairt do thionchar, agus ag déanamh machnamh ar éifeachtacht an píosa. TCF 3.5 gach gné dá chuid oibre a mheas. TCF 3.6 machnamh a dhéanamh ar an taithí a bhain leis an saothar a chruthú, lena n-áirítear an tionchar a bhí ag a rannpháirtíocht le saothar cleachtóirí amharclannaíochta eile ar a shaothar féin agus conas a rinne sé sin eolas dá shaothar féin.

Ag dul i ngleic le Réimsí Sonraithe na Foghlama

Beifear ag súil go mbeidh scoláire Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta ag dul i ngleic le saothair réimse cleachtóirí thar réimse leathan seánraí, tréimhsí, stíleanna agus foirmeacha san amharclannaíocht agus sa scannánaíocht araon. Chun cabhrú le díriú ar an teagasc agus ar an bhfoghlaim, agus chun a chinntiú go n-éiríonn leis an scoláire na torthaí foghlama a bhaint amach sna trí shnáithe, ní mór go mbeadh rannpháirtíocht i réimsí sonraithe na foghlama san amharclannaíocht agus sa scannánaíocht mar chuid den taithí seo. Déanfar é seo i bhfoirm seánra, tréimhse, stíle nó foirme atá leagtha amach.

Ag obair sna réimsí cruthaitheacha agus criticiúla araon, beidh ar an scoláire dul i ngleic le seánra/tréimhse/stíl/foirm amharclannaíochta amháin agus seánra/tréimhse/stíl/foirm scannánaíochta amháin. Eiseofar na socrúcháin trí chiorclán ón Roinn Oideachais.

Trí chur chuige comhtháite a ghlacadh i leith na foghlama seo, ceadófar don scoláire dul i ngleic go gníomhach leis an ábhar sonraithe agus é ag glacadh páirt in obair fheidhmeach an chúrsa, go háirithe maidir leis na Tascanna Cruthaitheacha Feidhmeacha atá leagtha amach i Snáithe 3.

Ag baint úsáid as gearrthóga, radhairc ghearra agus sleachta, rachaidh sé i ngleic le saothar ó chleachtóir amháin nó níos mó i ngach ceann de na seánraí/tréimhsí/stíleanna/foirmeacha amharclannaíochta agus scannánaíochta a leagadh amach, ag roghnú ó liosta sonraithe.

Ina theannta sin, ní mór don scoláire aghaidh a thabhairt ar sheánra/thréimhse/stíl nó ar fhoirm amháin nó níos mó dá rogha féin san amharclannaíocht agus sa scannánaíocht araon.

Tábla 1 Achoimre ar Réimsí Sonraithe na Foghlama

Amharclannaíocht Seánraí, tréimhsí, stíleanna nó foirmeacha atá leagtha amach	Scannán Seánraí, tréimhsí, stíleanna nó foirmeacha atá leagtha amach
Iníúchadh a dhéanamh ar shainghnéithe agus ar ghnásanna an tseánra/na tréimhse/na stíle nó na foirme amharclannaíochta a leagadh amach.	Iníúchadh a dhéanamh ar shainghnéithe agus ar ghnásanna an tseánra/na tréimhse/ na stíle nó na foirme scannánaíochta a leagadh amach.
Sliocht, radharc agus/nó gearrthóg amharclannaíochta a roghnú ó liosta cleachtóirí a bhaineann leo	Sliocht, radharc agus/nó gearrthóg scannánaíochta a roghnú ó liosta cleachtóirí a bhaineann leo
Dul i ngleic leis an dráma beartaithe a bhaineann leis an seánra, tréimhse, stíl nó foirm atá leagtha amach	Dul i ngleic leis an scannán beartaithe a bhaineann leis an seánra, tréimhse, stíl nó foirm atá leagtha amach

Déanfar measúnú díreach agus indíreach ar an bhfoghlaim a sealbhaíodh trí rannpháirtíocht le réimsí sonraithe na foghlama tríd an gComhpháirt Mheasúnaithe Bhreise (CMB) agus an scrúdú scríofa, de réir mar is cuí.

Measúnú

Baineann measúnú sa tsraith shinsearach le faisnéis faoi phróisis agus faoi thorthaí foghlama a bhailiú, a léirmhíniú, a úsáid agus a thuairisciú. Tá foirmeacha éagsúla measúnaithe ann agus úsáidtear é ar chúiseanna difriúla. Baintear úsáid as measúnú chun an tslí chuí a aimsiú don scoláire trí churaclam éagsúil, chun sainréimsí láidreachta nó deacrachta scoláire áirithe a shainaithint agus chun gnóthachtáil a thástáil agus a theistiú. Tacaíonn an measúnú leis an bhfoghlaim agus feabhsaíonn sé í trí chabhrú leis an scoláire agus leis an múinteoir na chéad chéimeanna eile sa phróiseas teagaisc agus foghlama a shainaithint.

Chomh maith le straitéisí éagsúla teagaisc, tacóidh straitéisí éagsúla measúnaithe le foghlaim an scoláire agus soláthróidh siad faisnéis don mhúinteoir agus don scoláire atá inúsáidte mar aiseolas, sa chaoi is gur féidir gníomhaíochtaí teagaisc agus foghlama a chur in oiriúint do riachtanais an scoláire aonair.

De thoradh tascanna atá cuí agus mealltach a leagan síos, ceisteanna a chur agus aiseolas a thabhairt a chuireann neamhspleáchas an scoláire chun cinn, tacóidh an measúnú leis an bhfoghlaim agus leis an dul chun cinn, chomh maith le tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt phríomhinniúlachtaí an scoláire agus coimriú a thabhairt ar an ngnóthachtáil.

Measúnú don teistiúchán

Tá an measúnú le haghaidh teistiúcháin bunaithe ar an réasúnaíocht, ar chuspóirí agus ar thorthaí foghlama na sonraíochta seo. Tá dhá chomhpháirt mheasúnaithe ann: scrúdú scríofa agus comhpháirt mheasúnaithe bhreise (CMB) a bhfuil Tionscadal Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta: An Chruthaitheacht i gCleachtas i gceist léi. Beidh an scrúdú scríofa ar ghnáthleibhéal agus ar ardleibhéal. Bunófar CMB Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta ar threoir chomónta. Is é Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS) a dhéanfaidh gach comhpháirt a leagan amach agus a scrúdú.

Sa scrúdú scríofa, déanfar measúnú ar Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta na hArdteistiméireachta ar dhá leibhéal, Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal (Tábla 2). Éileoidh na ceisteanna scrúdaithe go léireoidh an scoláire foghlaim atá cuí don leibhéal. Beidh idirdhealú le sonrú sa mheasúnú freisin tríd an ábhar spreagthach a úsáidtear,

agus trí mhéid na tacaíochta struchtúrtha a thugtar don scoláire atá i mbun scrúdaithe ag leibhéal dhifriúla.

Comhpháirt mheasúnaithe	Ualú	Leibhéal
Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta i gCleachtas	50%	Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal
Scrúdú scríofa	50%	Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal

Tábla 2 Achoimre ar an measúnú don teistiúchán

Comhpháirt measúnaithe bhreise: An Chruthaitheacht i gCleachtas

Ceadóidh an measúnú seo ‘An Chruthaitheacht i gCleachtas’ don scoláire na hinniúlachtaí a d’fhorbair agus a shealbhaigh sé i rith an chúrsa a léiriú, le béim ar thorthaí foghlama na dTascanna Cruthaitheacha Feidhmeach agus ar thorthaí foghlama shnáithe 1. Ag cur lena thaithí go dtí seo, bainfidh an scoláire úsáid as gnéithe agus céimeanna na gcleachtas cruthaitheach trí thionscadail chruthaitheacha a shamhlú agus a choincheapú, a chuid smaointe a fhorbairt, na smaointe seo a chruthú, a léiriú agus a chur i láthair agus machnamh a dhéanamh ar an taithí. Bunófar an tionscadal ar spreagthach i dtreoir chomónta a eisiónn an CSS gach bliain.

Cuirtear an deis ar fáil sa tionscadal ‘An Chruthaitheacht i gCleachtas’ freagairt a thabhairt ar an spreagthach sa treoir ar bhealach a gceadaíonn dó tabhairt faoina spéiseanna féin agus é ag forbairt píosa scannánaíochta nó amharclannaíochta. Beidh cead ag an scoláire réimse fócais a roghnú don mheasúnú. Cé gur féidir tabhairt faoin tionscadal go comhoibríoch, ní mór do gach scoláire a chuid saothair a leagan isteach ar bhonn aonair.

Agus an scoláire ag freagairt don spreagthach, bainfidh sé úsáid as an bpróiseas cruthaitheach ar dtús de réir mar a thosaíonn sé ag samhlú agus ag coincheapú píosa amharclannaíochta nó scannánaíochta a bhaineann leis an treoir agus mar a chuimhníonn sé ar a réimse fócais. Agus bonn eolais curtha faoi ag an bpróiseas cruthaitheach, cuirfidh sé tús leis an bpróiseas píosa

scannánaíochta nó amharclannaíochta a fhorbairt agus a chruthú, i bpáirt leis na hábhair réamhléiriúcháin ábhartha. Lorgóidh sé aiseolas óna mhúinteoirí agus ón rang, a úsáidfear chun a chuid smaointe agus coincheap a bheachtú sula léirítear nó sula gcuirtear an saothar deiridh i láthair. Beidh measúnú ann ina dhiaidh seo agus chomh maith le cosaint ar na cinntí a rinneadh agus machnamh ar an taithí iomlán.

Tugtar suas le 25 uair an chloig chun an tionscadal ‘An Chruthaitheacht i gCleachtas’ a chur i gcrích. Nuair a bheidh an tionscadal curtha i gcrích, cuirfear faoi bhráid an CSS go digiteach é i bhformáid a shonraíonn an CSS.

Tuairisceoirí Cáilíochta don Tionscadal ‘An Chruthaitheacht i gCleachtas’

Baineann na tuairisceoirí cáilíochta leis an bhfoghlaim a bhain an scoláire amach sa tionscadal ‘An Chruthaitheacht i gCleachtas’. Éilítear go ndéanfaidh an scoláire an méid seo a leanas sa tionscadal:

- An próiseas cruthaitheach a chur i bhfeidhm
- A chuid smaointe agus smaointeoireachta a chur in iúl
- Cinntí a chosaint agus measúnú a dhéanamh ar a chuid oibre
- Machnamh a dhéanamh ar an taithí ina hiomláine.

Tábla 3 Tuairisceoirí Cáilíochta don Tionscadal ‘An Chruthaitheacht i gCleachtas’

	<i>An scoláire a léiríonn leibhéal ard gnóthachtála</i>	<i>An scoláire a léiríonn leibhéal measartha gnóthachtála</i>	<i>An scoláire a léiríonn leibhéal íseal gnóthachtála</i>
An próiseas cruthaitheach a chur i bhfeidhm	dul i ngleic leis an bpróiseas cruthaitheach ar bhealach an-tomhaiste, ag taispeáint a chuid pleanála agus ábhar réamhléiriúcháin go mion.	dul i ngleic leis an bpróiseas cruthaitheach ar bhealach córasach, ag taispeáint a chuid pleanála agus ábhar réamhléiriúcháin go measartha mion.	dul i ngleic leis an bpróiseas cruthaitheach ar bhealach teoranta, le roinnt céimeanna in easnamh agus easpa mionsonraí ina chuid pleanála agus ábhar réamhléiriúcháin.
A chuid smaointe agus coincheap a chur in iúl	saothar amharclannaíochta agus scannánaíochta a chur i gcrích agus a chruthú a chuireann a chuid smaointe agus coincheap in iúl go soiléir mar	saothar amharclannaíochta agus scannánaíochta a chur i gcrích agus a chruthú a chuireann a chuid smaointe agus coincheap in iúl go teoranta mar	saothar amharclannaíochta agus scannánaíochta a chur i gcrích agus a chruthú, nach gcuireann smaointe agus coincheapa in iúl agus a thaispeánann

	fhreagairt ar an spreagthach.	fhreagairt ar an spreagthach.	nach bhfuil mórán bainte aige leis an spreagthach a cuireadh ar fáil.
Cinntí a chosaint agus measúnú a dhéanamh ar a chuid oibre	a shaothar cruthaitheach a mheas leis na céimeanna agus cinntí uilig mínithe agus cosanta.	a shaothar cruthaitheach a mheas le formhór na gcéimeanna agus na gcinntí uilig mínithe agus cosanta.	a shaothar cruthaitheach a mheas gan mórán fianaise, míniúcháin ná cosanta maidir leis na céimeanna éagsúla.
Machnamh a dhéanamh ar an taithí ina hiomláine	machnamh tomhaiste a chur ar fáil a thugann an-léargas ar an bpróiseas cruthaitheach a ndeachthas i ngleic leis, lena n-áirítear freagairt an lucht féachana; léargas agus dearthaí a thabhairt faoin gcaoi go bhféadfadh sé a chuid foghlama agus taithí san ábhar seo a chur i bhfeidhm i réimsí eile an tsaoil agus na foghlama.	machnamh tomhaiste a chur ar fáil ar an bpróiseas cruthaitheach a ndeachthas i ngleic leis, lena n-áirítear freagairt an lucht féachana; dearthaí a thabhairt faoin gcaoi go bhféadfadh sé a chuid foghlama agus taithí san ábhar seo a chur i bhfeidhm i réimsí eile an tsaoil agus na foghlama.	machnamh teoranta a chur ar fáil ar an bpróiseas cruthaitheach a ndeachthas i ngleic leis lena n-áirítear freagairt an lucht féachana; roinnt smaointe a thabhairt faoin gcaoi go bhféadfadh sé a chuid foghlama agus taithí san ábhar seo a chur i bhfeidhm i réimsí eile an tsaoil agus na foghlama.

Scrúdú scríofa

Beidh raon cineálacha ceisteanna sa scrúdú scríofa. Tá príomhinniúlachtaí na sraithe sinsearaí (Fíor 2) fite fuaite sna torthaí foghlama agus déanfar iad a mheasúnú i gcomhthéacs na dtorthaí foghlama. Cuimseofar rogha ceisteanna leis an scrúdpháipéar ina ndéanfar an méid seo a leanas a mheasúnú ag an leibhéal cuí:

- an fhoghlaim a ndéantar cur síos uirthi sna trí shnáithe den tsonraíocht
- ag dul i ngleic le réimsí sonraithe na foghlama mar atá leagtha amach ag an Roinn Oideachais.

Oiriúntais réasúnta

Éilíonn sonraíocht Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta na hArdteistiméireachta go rachaidh an scoláire i ngleic le nádúr an ábhair ar bhonn leanúnach i rith an chúrsa. Lena chois sin, tá comhpháirt bhreise ina gné den mheasúnú, dá mbronntar 50% d'iomlán na marcanna. Chuige sin, dearadh scéim na nOiriúntas Réasúnta, arna feidhmiú ag Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS), chun cabhrú le hiarrthóirí san Ardteistiméireacht a bhfuil deacrachtaí fisiciúla/leighis/céadfacha agus/nó deacrachtaí foghlama ar leith acu.

Dearhtar oiriúntais réasúnta chun tionchar míchumais ar fheidhmíocht scoláire a bhaint oiread agus is féidir, ionas gur féidir leis nó léi a leibhéal gnóthachtála a thaispeáint i scrúdú – ní dheartar iad chun cúiteamh a dhéanamh ar easpa gnóthachtála a eascraíonn as míchumas.

Grádú na hArdteistiméireachta

Déanfar Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta a ghrádú le scála grádúcháin 8 bpointe. Is é Grád 1 an grád is airde; is é Grád 8 an grád is ísle. Tá marcanna céatadáin idir 100% agus 30% i gceist leis na seacht ngrád is airde (1-7). Tá na gráid roinnte ina raonta cothroma atá 10% ar leithead. Bronntar Grád 8 as marcanna céatadáin níos lú ná 30%. Déantar idirdhealú idir gráid an Ardleibhéil agus gráid an Ghnáthleibhéil trí A nó G a chur roimh an ngrád faoi seach. Dá bhrí sin, tá A1–A8 i gceist ag an Ardleibhéal agus tá G1–G8 i gceist leis an nGnáthleibhéal.

Grád	Marcanna %
A1/G1	90 - 100
A2/G2	80 < 90
A3/G3	70 < 80
A4/G4	60 < 70
A5/G5	50 < 60
A6/G6	40 < 50
A7/G7	30 < 40
A8/G8	< 30

Tábla 4: Grádú na hArdteistiméireachta

Aguisín 1 – Gluais Téarmaí

Pobal: Na daoine a bhreathnaíonn ar shaothar cruthaitheach. Bíonn siad i láthair i gcomhthéacs foirmiúil 'taispeána' ach feidhmíonn comh-rannpháirtithe mar lucht féachana laistigh den phróiseas cruthaitheach.

Blocáil: An próiseas a bhaineann le gníomhú agus gluaiseacht an tsaothair scannánaíochta nó amharclannaíochta a eagrú le linn an chleachtaidh, a fhíoraítear sa léiriú ansin. An stiúrthóir i gceannas air.

Cleachtas Cruthaitheach: Modhanna cruthaitheacha agus ealaíonta a úsáid i gcomhthéacs praiticiúil chun saothair nua a chruthú.

Cleachtas Criticiúil: Meon criticiúil a chothú go gníomhach san obair chruthaitheach, ag cuimhneamh ar chaighdeán na hoibre chomh maith le buncheisteanna na cumhachta, na teanga, na hidé-eolaíochta agus na féiniúlachta.

Gnásanna: Na próisis ealaíonta a mheastar gurb iad na gnáthchleachtais oibre iad laistigh de sheánra, d'fhoirm nó de stíl ar leith.

An fhoireann chruthaitheach: An comharghrúpa atá freagrach as an bhfís ealaíonta agus as an gceannaireacht chun saothar scannánaíochta nó amharclannaíochta a chruthú.

An Criú: Baill na foirne léiriúcháin (féach thíos).

Stiúrthóir: An duine leis an bpríomhfhís don taibhiú agus atá freagrach as a bheith i gceannas as an bhfoireann chruthaitheach agus maoirseacht a dhéanamh ar gach gné den phróiseas ó thaibhithe aisteoireachta aonair go gnéithe amhairc an léirithe.

Leagan an Stiúrthóra: Leagan ar leith an scannáin a léiríonn fís phearsanta an stiúrthóra don scannán i gcomparáid leis an leagan a cuireadh le chéile in éindí leis an bhfoireann chruthaitheach.

Dráma: (ón nGréigis drao = déan) An próiseas a bhaineann le saothair chruthaitheacha a dhéanamh agus a fhiosrú. Téacs scríofa an dráma agus ealaín na scríbhneoireachta agus léiriú drámaí.

Ensemble-stiúrtha: Aicsean drámata a thagann ó nó atá bunaithe ar shaothar an chomharghrúpa taibheoirí agus na foirne cruthaithí.

Foirm: Cruth nó struchtúr an tsaothair ealaíonta, leagtha amach ag gnásanna agus laistigh de rialacha seánra nó tréimhse de ghnáth.

Seánra: Stíl nó rangú an tsaothair chruthaithigh. Is ionann brí dó agus 'tréimhse' uaireanta.

Tobsmaointeoireacht: Cruthú agus taibhiú gan smaoineamh nó gan ullmhú, go ginearálta le linn an chleachtaidh mar chuid de chéim thosaigh an bhlocála.

Mise en scène: An leagan amach amhairc ginearálta a bhaineann le suíomh, feisteas agus réada ar an seit de léiriú amharclannaíochta nó scannánaíochta.

Tréimhse: Achar ama stairiúil (ré) a bhaineann le saothar cruthaitheach. Is ionann brí dó agus 'seánra' uaireanta.

Taibhiú: Bheith ag aisteoireacht i dtaibhiú drámata nó i scannán.

Cur i láthair: Smaoineamh a chur i láthair do thaibhiú scannáin nó amharclannaíochta, a mbíonn cáipéis léirithe in éineacht leis go minic.

Cleachtóir: Ealaíontóirí proifisiúnta lena n-áirítear taibheoirí, an fhoireann chruthaitheach agus an fhoireann léirithe.

Próiseas: An turas cruthaitheach a bhaineann le déanamh, iniúchadh agus léiriú smointe ar mhaithe le saothair dhrámaíochta, amharclannaíochta agus scannánaíochta a chruthú.

An fhoireann léirithe: An comharghrúpa, seachas an fhoireann chruthaitheach, atá freagrach as na gnéithe teicniúla a bhaineann le saothar amharclannaíochta nó scannánaíochta a dhéanamh.

An léiritheoir: An duine atá i gceannas ar an mbainistíocht, an smacht dlíthiúil agus airgeadais a bhaineann le léiriú scannáin nó amharclannaíochta a dhéanamh.

Radharc: Aonad gníomhaíochta i ndráma nó i scannán, suite sa suíomh agus sa tréimhse chéanna de ghnáth agus baint ag na carachtair chéanna leis.

Script scannáin: Saothar scríofa cruthaithe ag scríbhneoir scrípte do scannán nó don teilifís.

Script: Saothar scríofa cruthaithe ag drámadóir don amharclann. Anois tagann sé ón taibhiú ceaptha uaireanta.

Seicheamh: Sraith radharc a chruthaíonn seicheamh gníomhaíochtaí nó insint i scannán.

Stíl: Gnéithe ealaíonta inaitheanta cleachtóra ar leith, nó seánra nó tréimhse ar leith. Cuireann siad bonn eolais faoi fhoirm an phróisis chruthaithigh ina ndéantar saothar nua.

Amharclann: (ón nGréigis theatron = breathnaigh) Léiriú agus stáitsiú na ndrámái. Chomh maith leis sin, an foirgneamh nó an spás don taibhiú.

Doiciméad léirithe: Doiciméad a léiríonn scéal, coincheap agus smaoineamh físiúil de léiriú scannánaíochta nó amharclannaíochta sula scríobhtar script agus sula gceaptar an gníomhú. Uaireanta cuirtear in iúl via cur i láthair é.

Ag déanamh ceardlann: An próiseas a bhaineann le smaointe nua a iniúchadh don léiriú. Bunaithe ar obair tobchumadóireachta go minic agus bunaithe ar fhreagairt ar spreagthach.

Aguisín 2 – Ról na Scéalaíochta

Bhí scéalta ann ó thús an chine dhaonna. Ó na scéalta a insíodh sna pictiúir in uaimheanna ársa go dtí na scéalta a insítear do pháistí óga am codlata, tá scéalta ina gcuid dár stair agus treoraíonn siad ár dtodhchaí. Baineann go leor cumhachta leo agus tá siad ina gcuid de gach cultúr. Múintear moráltacht sna scéalta seo; féadfaidh siad stair a mhúineadh dúinn, siamsaíocht a thabhairt dúinn, muid a chur ag gáire nó ag caoineadh. Chomh maith leis sin, cuireann siad ag smaoineamh muid faoi rudaí ar bhealaí nár bhreathnaíomar orthu roimhe go dtí seo. Bíonn insint agus roinnt scéalta i gcroílár an naisc a bhíonn idir daoine.

Baineann luachanna móra leis an scéalaíocht don duine a insíonn an scéal mar aon leis na daoine a éistean leis an scéal. I measc na luachanna a chothaíonn an scéalaíocht ina rannpháirtithe, tá an luach go gcuireann sí feabhas lenár scileanna litríochta agus samhlaíochta. Cuirimid lenár gcumas éisteachta, labhartha, samhlaíthe agus cumtha. Cuireann an scéalaíocht lenár bhfeasacht ar ár gcultúr féin mar aon le cultúir eile, ligean sí dúinn tuiscint níos fearr a fháil orainn féin agus spreagann sí braistint ionann go bhfuilimid mar bhall de ghrúpa.

Bíonn an scéalaíocht cumhachtach ag cabhrú leis an scoláire a chumais chruthaitheachta a spreagadh; ag cur samplaí den réiteach fadhbanna agus den chinnteoireacht ar fáil dó, agus ag cabhrú leis scileanna sa phlé agus sa chomhoibriú a fhorbairt.

Is minic go mbreathnaítear ar an scéalaíocht mar chuid lárnach den amharclannaíocht agus scannáin a chruthú, cé nach é an t-aon bhealach é chun coincheap a chur in iúl. Roghnaíonn go leor cleachtóirí bealach atá níos teibí, níos radacaí nó níos turgnamhaí chun a gcuid smaointe a chur in iúl. Is féidir le heaspa scéil a bheith ina scéal é féin. Seans gurbh fhearr le scoláire amháin Léann na Drámaíochta, na Scannán agus na hAmharclannaíochta de chuid na hArdteistiméireachta teicnící scéalaíochta nó insinte traidisiúnta a úsáid ina shaothair chruthaitheacha agus gurbh fhearr le scoláire eile cuir chuige níos turgnamhaí agus neamhthraidisiúnta a úsáid, agus d'fhéadfadh scoláire eile an dá rud a chur i bhfeidhm. Níl ceachtar den dá chur chuige níos fearr ná an ceann eile – níl iontu ach bealaí éagsúla chun smaoineamh a chur in iúl don lucht féachana.

Aguisín 3 – Gluais de Bhriathra Gnímh

Cuireadh an ghluais seo i dtoll a chéile chun na torthaí foghlama a úsáidtear sa tsonraíocht a shoiléiriú. Déantar cur síos ar gach briathar gnímh i dtéarmaí na rudaí ba cheart a bheith ar chumas an scoláire ach an toradh foghlama a bhaint amach.

Briathar gnímh	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
Meas	nádúr, cumas, cáilíocht nó luach ruda a mheasúnú nó breithiúnas a thabhairt ina thaobh
Déan critic ar	anailís agus measúnú mionsonraithe a dhéanamh ar ghníomh, smaoineamh nó dearcadh
Dréachtaigh	smaoineamh nó coincheap a fhorbairt le haghaidh obair phleanáilte
Taispeáin	rud a chruthú nó a dhéanamh soiléir trí réasúnaíocht nó le fianaise, rud a léiriú le samplaí nó le cur i bhfeidhm praiticiúil
Cuir síos	pictiúr nó íomhá mhionsonraithe a fhorbairt ar struchtúr nó ar phróiseas, mar shampla, ag úsáid focal nó léaráidí mar is cuí
Forbair	éabhlóidiú; rud a dhéanamh soiléir nó a leathnú amach ó thaobh sonraí de
Ceap	cleachtas ealaíonta a úsáidtear chun saothar ghnímh dhrámata a thógáil, ag obair ó phointe tosaigh nach téacs scríofa é.
Pléigh	athbhreithniú tomhaiste cothrom a thabhairt a chuimsíonn réimse argóintí, tosca, nó hipitéisí: ba cheart tuairimí nó conclúidí a chur i láthair go soiléir agus tacú leo le fianaise chúí
Cuir in eagar	Ullmhú trí cheartú, trí choimriú nó trí shaothar a athrú ar bhealach ar bith eile
Úsáid	Úsáid a bhaint as
Téigh i ngleic le	próiseas, straitéis, plan nó gnás a dhéanamh go gníomhach agus go dílis
Scrúdaigh	argóint nó coincheap a mheas ar bhealach a nochtann toimhdí agus caidrimh na saincheiste
Mínigh	mionchuntas a thabhairt lena n-áirítear fáthanna nó cúiseanna
Fiosraigh	breathnú nó staidéar a dhéanamh, d'fhonn fíricí a chinntiú
Measúnaigh	saothar a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le breithiúnas;

	breithiúnais a dhéanamh faoi na smaointe nó faoi mhodhanna
Cruthaigh	Rud nua a dhéanamh nó a thabhairt chun saoil, nó a chruthú trí phróiseas sainithe a leanúint
Sainaithin	patrúin, fíricí nó sonraí a aithint; freagra a sholáthar ó roinnt féidearthachtaí; fíoras nó gné shainiúil a aithint agus a lua go hachomair
Bain triail as	aghaidh a thabhairt ar chruthú go spráíúil nó go córasach, ach le toradh nach fios i gcónaí
Iniúch	breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua
Cosain	cúiseanna bailí nó fianaise bhailí a thabhairt chun tacú le freagra nó le conclúid
Cuir i láthair	Obair a thaispeáint ionas go smaoinoidh daoine eile uirthi
Aithin	fíricí, saintréithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feiniméan a thuiscint a shainaithint
Taifead	(íomhánna agus fuaim) a thiontú i bhfoirm dhigiteach bhuan go léireofar arís iad nó go gcraolfar iad ina dhiaidh sin
Beachtaigh	Mionathruithe a dhéanamh ar mhaithe le saothar a fheabhsú nó a shoiléiriú
Machnaigh	machnamh meabhraitheach cúramach a dhéanamh ar a ngníomhartha, taithí, luachanna agus léann d'fhonn léargais nua a fháil agus chun brí dá gcuid féin a bhaint as
Tabhair le fios	réiteach/réitigh, hipitéis nó freagra(i) féideartha eile a mholadh
Úsáid	eolas nó rialacha a chur i bhfeidhm chun teoiric a chur i ngníomh

